

BØRNE

TEATER

AVISEN

nr. 21

April

1978

Historien om en million

Af redaktionen side 2

**Teaterrådet:
Vi anbefaler at ...**

Teaterrådets indstilling til kulturministeren om teaterstøtte for sæson 1978/79.
Af redaktionen side 3

Forslag til en ny teaterlov

Teaterrådsmedlem Arne Skovhus skitserer et oplæg til en ny teaterlov side 5

Udtalelser til teaterrådets indstilling fra Børneteater-sammenslutningen og Foreningen af små teatre i Danmark side 6

Betragtninger over Børneåret 1979

Af Jørgen Nordenhof side 7

Børneteaterfestival 1978

Teatergrupper, forestillinger, praktiske oplysninger findes side 8-9

Børnekultur er også kulturkamp

Af Elin Andersen side 10

I Teltprojektets spor

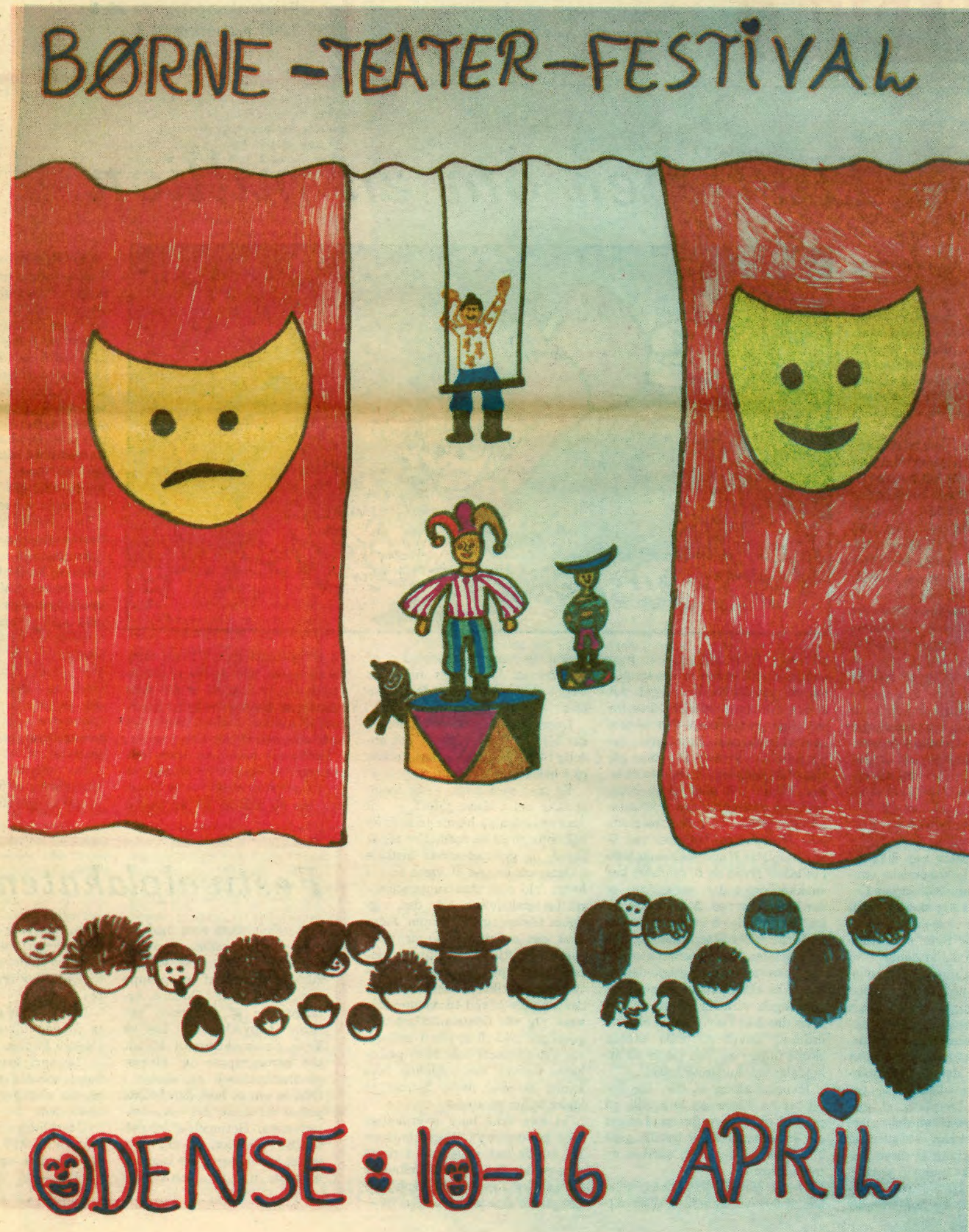
Lena Bjørn og Lise Poulsen fortæller om det svenske Teltprojekt side 11

Repertoirenyt

side 13

Børneteateravisens plakat

side 16

BØRNE

TEATER

AVISEN

NR. 21

APRIL 1978

Børneteateravisen udsendes af
»Samarbejdsudvalget«
Frederiksborggade 20, 3.
1360 København K.
Tlf. (01) 15 69 00

Redaktion:

Elin Andersen
Brita Bakkestrøm
Jørgen Nordenhof
(ansv. for dette nummer)

Børneteateravisen udsendes fire gange årligt til alle interesserede.
Private abonnenter opkræves 10 kr./år i abonnement, hvilket dækker forsendelsesomkostningerne.
Flytning bedes meddelt skriftligt til Samarbejdsudvalget så hurtigt som muligt.
Bestilling af abonnement foretages skriftligt.
Afbestilling modtages ligeledes skriftligt.

Produktion: H.P. Sats I/S, Assens
Tryk: Ny Dag, Nakskov

HUSK AT ...

9. april er sidste frist for teatrene til at indlevere stof til

BØRNE- OG UNGDOMSTEATER- BROCHUREN 1978/79

Det indsendes til:

Samarbejdsudvalget
Frederiksborggade 20.3
1360 København K.

Historien om en million

De der har fulgt børneteatrene og de opsøgende teatre gennem de sidste 2-3 år, vil vide, at deres økonomiske forhold stedse er blevet værre. De vil også vide, hvad der er grunden, nemlig at den statslige tilskudspulje ikke er blevet forhøjet i takt med de stigende leveomkostninger, produktionsomkostninger og transportomkostninger.

Børneteatersammenslutningen har mere end én gang snakket højt om, hvad dette vil komme til at betyde: at det ene børneteater efter det andet vil blive tvunget til at lukke biksen, og at den danske teatersituation vil blive fattigere og mere fantasiløs for hvert børneteater eller gruppeteater, der må lukke.

I løbet af efteråret blev det klart, at det ikke bare var tomme trusler. Teatergruppen Banden meddelte i et avisinterview, at den måtte lukke i begyndelsen af det nye år, hvis ikke den fik en ekstrabevilling, og teatergruppen Dueslaget udsendte lidt senere en pressemeddelelse om at den af økonomiske grunde måtte opgive en produktion, der skulle have været søsat i januar, og iøvrigt lade de ansatte »gå på støtten« på de forestillingsløse dage.

Men de to teatre var ikke de eneste, der var i økonomiske vanskeligheder. Teaterkollektivet Comedievognen så sig nødsaget til at optage en kassekredit på 70.000 kr., hvor hver personligt stod inde for en del af denne sum penge. Andre gruppeteatre prøvede at overleve ved at skære ned på egne lønninger. Situationen var faretruende.

Børneteatersammenslutningen havde tidligt i efteråret nedsat et konkursudvalg, der gennem spørgeskemaer til medlemmerne opgjorde, at der krævedes et øjeblikkeligt tilskud til en del teatre på tilsammen knap 2 millioner kroner, hvis lukning af disse teatre skulle undgås inden 1. april.

Dernæst gik BTS's arbejdsudvalg, teaterrådet og Samarbejds-

udvalget (U.B.O.T.) igang med ved hjælp af endnu et spørgeskema at opgøre, hvor meget det samlede underskud ville blive for samtlige gruppeteatre ved udgangen af sæsonen. Resultatet var 3,5 millioner kroner! Dernæst gik man til minister Niels Matthiasen. Denne gik med til at udarbejde en ansøgning om en ekstraordinær ydelse til gruppeteatrene over finansloven. Herefter var finansminister Knud Heinesen inde i billedet. Hvad de to ministre har snakket om i den anledning, er der ingen der véd. Men det vides fra sædvanligvis velunderrettet kilde, at Niels Matthiasen af alle de argumenter de førnævnte udvalg kom med om vigtigheden af at yde en ekstraordinær bevilling, kun lagde virkelig vægt på ét: Hvis der ikke blev ydet en ekstraordinær bevilling, ville staten skulle punge ud med penge til arbejdsløshedsunderstøttelse!

Hvorom alting er, blev resultatet, at hr. Heinesen kun ville gå med til at ansøge finansudvalget om en ekstraordinær bevilling på 1 million — siger og skriver én million kroner.

Denne blev bevilget i begyndelsen af februar og uddelt efter ret-

ningslinier, der udarbejdedes af teaterrådet. Hvem der fik hvor meget kan ses andetsteds i dette blad.

Denne historie om 2 millioner, der blev til 3,5 millioner, der endelig blev til 1 million kan tolkes på i hvert fald 2 måder.

Er man pessimist — og hvem er ikke det i disse tider? — vil man se enden på historien som en bekræftelse på en opfattelse af, at børne- og gruppeteatrets historie i Danmark er ved at være slut, i hvert fald som statssubventioneret teateraktivitet. Når den vigtigste tilskudsgiver, staten, lader hånt om et klart dokumenteret overlevelsestilskud og klipper det ned med 72 pct., kan det kun betyde, at politikerne ikke mener, at der længere er råd til denne »luk-sus«. Og når finansudvalget alligevel gik med til at yde 1 million, var det såmænd kun fordi politikerne i deres blødsødenhed ikke kunne få over deres hjerter at lukke bulen på stedet.

Vi kan ikke bare overmodigt råbe pessimist efter pessimisterne, for de har noget ret i dette synspunkt. Om nogle få måneder — sandsynligvis ikke langt på den anden side af sommeren 78 —

vil gruppeteatrene stå i den samme situation, eller én der er endnu værre. Og til den tid er det ikke sikkert, at finansudvalget vil yde bare én million, hvilket til den tid også vil være alt for lidt.

Imidlertid kan man som født optimist — men hvor mange er det i tider som disse? — se historien om en million på en anden

måde. Nemlig sådan: Det faktisk, at nogle politikere har fået flertal i finansudvalget til at give gruppeteatrene en ekstra million, kan tyde på, at disse ikke uden videre vil smide gruppeteatrenes særegne virksomhed for ulvene. Det kunne videre tyde på, at der ikke er hel ringe sandsynlighed for, at de samme politikere og deres meningsfæller i folketinget kan presses til at gennemføre en lovændring i teaterloven henimod lige så faste automatiske tilskudsordninger som gives det etablerede voksenteater.

De behørig organisationer Børneteatersammenslutningen, Foreningen af små Teatre i Danmark og Fællesforbundet for teater, film og TV er parate til at smede, mens jernet er varmt (som man også vil kunne læse i de udtalelser, de to førstnævnte organisationer har afgivet, og som kan læses andetsteds i dette blad), og i den sammenhæng ser det nu ud til, at der snart kan nedsættes en kommission til forberedelse af en ændring af teaterloven.

Det forlyder, at minister Niels Matthiasen er parat. Så — hvad venter vi egentlig på? Red.

Festivalplakaten

Festivalplakaten som også er dette blads forside, er denne gang ikke tegnet af en voksen kunstner, men af en gruppe børn fra en skole i Odense. Arrangørerne af festivalen udskrev i begyndelsen af året en slags antikonkurrence blandt alle børnegrupper og -klasser på institutioner og skoler i Odense om at lave den bedste plakat til dette års børneteaterfestival. Betingelsen for deltagelse var blot, at det ikke var et enkelt barn, der tegnede plakaten, men netop en gruppe

børn. Der blev ikke udsat nogen præmie. »Præmien« var blot den enkle, at den udvalgte tegning blev trykt som plakaten.

Denne og de øvrige indsendte forslag bliver udstillet på Odense Rådhus i tiden 4. april — 13. april sammen med plakater, billeder mm. fra de teatre, der deltager i børneteaterfestivalen.

Udstillingen er åben hver dag fra kl. 9.30 — kl. 15.30 — torsdag d. 4. og d. 13. dog fra kl. 9.30 — kl. 18.00.

Teaterrådet:

Vi anbefaler at ...

Den 1. april offentliggjordes teaterrådets indstilling til ministeren for kulturelle anliggender vedr. fordelingen af teaterstøtten for sæsonen 1978/79. Et digert værk på 425 sider, hvis indhold alle berørte teatre har ventet på i spænding. Den offentlige støtte er jo afgørende for hver enkelt teaters økonomiske planlægning af næste sæson. Kun én begivenhed ventes med større spænding: Ministerens afgørelse af om indstillingen følges eller ej — denne ventes i år først at foreligge omkring den 10. april, oplyser ministeriet.

På grund af festivaltidspunktet den 15.-16. april måtte denne avis færdigredigeres så tidligt, at vi ikke er i stand til at dykke ned i og kommentere de enkelte afsnit af teaterrådets indstilling. Det vil så blive gjort i næste nummer af Børneteateravisen (augustnummeret). Her må vi nøjes med nogle enkelte citater, der helt direkte har at gøre med børneteatrene og de opsøgende teatre.

Vi citerer først teaterrådets bedømmelse af virkningerne af den sidst gennemførte ændring af teaterloven (af 10. juni 1976), hvad angår §§ 15 og 16:

Teaterlovens § 15

I forbindelse med gennemførelsen af bestemmelsen i Teaterlovens § 14 om Det rejsende Landsteater vedtog Folketinget tillige, at der ud over støtte til de teatervirksomheder, der inkorporeres i Det rejsende Landsteater, skal kunne ydes statsstøtte til anden rejsende teatervirksomhed, herunder til faste teatres turneer.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at der kan være behov for at støtte enkelte turnéforestillinger, der ikke indgår i Det rejsende Landsteater. Da der ifølge bemærkningerne fortsat bør kunne ydes statsstøtte til faste teatres turnévirksomhed, er der i finanslovsforslaget, overgangsåret 1. april — 31. december 1978, afsat et beløb hertil på kr. 465.000, hvortil lægges 33 1/3 pct., således at det samlede rådighedsbeløb andrager kr. 620.000.

Da § 14 forudsætter fleksibilitet i henseende til, hvilke teatervirksomheder, der sammen med Det danske Teater og Den jyske Opera skal indgå i landsteatret, og da det derfor må være af betydning at kunne holde teatervirksomheder uden for Det rej-

sende Landsteater i live med henblik på senere optagelse heri, anser Teaterrådet denne bevilling for at være helt utilstrækkelig til at opfylde dette formål, idet der også må tages hensyn til teatervirksomheder, der træder ud af landsteaterordningen efter en kortere eller længere periode.

Den situation, der opstår, når de nuværende fleksible medlemmer af Det rejsende Landsteater træder ud, vil blive umulig at løse med en så begrænset bevilling, som den der er knyttet til § 15.

Ministeriet for kulturelle anliggender må derfor være forberedt på, at der senest ved ministeriets bidrag til forslag for finanslov for året 1980 må tages hensyn til denne situation.

Børneteater og opsøgende teater § 16, stk. 1

Ifølge lov nr. 308 af 10. juni 1976 § 16, stk. 1 kan der med virkning

fra 1. oktober 1976 ydes statstilskud til produktion af børneteater og opsøgende teater samt til teaterpædagogisk virksomhed. Under folketingsforhandlingerne forudsattes en bevillingsramme på 5,750 mill. kr. i 1977/78.

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget er den omstændighed, at en teatergruppe har karakter af at være egnsteater, ikke til hinder for, at gruppen opnår statsstøtte efter § 16, stk. 1 til den del af virksomheden, som falder inden for begrebet børneteater og opsøgende teater.

Egnsteater er i bemærkningerne defineret »som et gruppeteater, hvor gruppen har et mere fast tilhørsforhold til en enkelt lokalitet.«

Der blev dog ikke ved teaterlovsrevisionen eller senere knyttet nogen bevilling til denne form for teatervirksomhed.

Teaterrådets bedømmelse af § 16-bevillingen er, at denne er alt for begrænset til at støtte børne-

og gruppeteatrene effektivt og skaffe de ansatte rimelige lønninger og arbejdsvilkår.

Rådet skal i den anledning fremhæve, at det allerede ifølge bemærkningerne til det af Ministeriet for kulturelle anliggender den 30. januar 1973 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed foresloges, at der til børne-, ungdoms- og opsøgende teatervirksomhed søgtes tilvejebragt en samlet bevilling på 7,5 mill. kr. alene til disse teaterformer. Denne forhøjelse foresloges af Ministeriet for kulturelle anliggender gennemført etapevis over en 3-årig periode.

Trods det store behov, der allerede dengang var for at forsyne børne-, ungdoms- og gruppeteatrene med tilstrækkelige tilskud til gennemførelse af en forsvarlig drift, lykkedes det ikke at fremskaffe de nødvendige bevillinger til imødekommelse af disse teatervirksomheders tilskudsbehov, der i finansåret 1973/74 udgjorde

ca. 6 mill. kr. Først i forbindelse med gennemførelse af lov nr. 308 af 10. juni 1976, der for børne- og gruppeteatrene trådte i kraft den 1. oktober 1976, lykkedes det at tilvejebringe en bevilling på ca. 5,750 mill. kr.

Dette i forbindelse med den prisudvikling, der er sket siden ikrafttrædelsen af den nuværende Teaterlovs § 16, stk. 1, har bevirket, at en del børne- og gruppeteatre under indtryk af de vanskelige økonomiske forhold i efteråret 1977 måtte forudse en lukning.

Børneteatersammenslutningen rettede i den anledning i november 1977 en henvendelse til Ministeriet for kulturelle anliggender, hvori bl.a. gjordes opmærksom på, at det med baggrund i den økonomiske situation var Børneteatersammenslutningen magtpåliggende, at en lovrevision af børne-, ungdoms- og egnsteatrenes område gennemførtes, eventuelt med en automatisk tilskudsordning.

Under indtryk af den alvorlige situation, der var opstået omkring børne- og gruppeteatrene, foretog Teaterrådet i samråd med Ministeriet for kulturelle anliggender og i samarbejde med Børneteatersammenslutningen en undersøgelse af børne- og gruppeteatrenes øjeblikkelige økonomiske situation, hvilken undersøgelse resulterede i, at der ekstraordinært måtte søges tilvejebragt en bevilling til dækning af det øjeblikkelige likviditetsbehov på ca. 1,5 mill. kr., medens der yderligere for finansåret 1. april — 31. december 1978 skulle søges tilvejebragt 2 mill. kr.

Ministeriet for kulturelle anliggender har meddelt Teaterrådet, at der til imødegåelse af den øjeblikkelige likviditetskrise er fremskaffet en ekstraordinær bevilling på 1 mill. kr.

Denne ekstraordinære bevilling har Teaterrådet foreslået fordelt, på grundlag af de indsamlede oplysninger, som følger:

Fiolteatret	kr. 49.000
Bådteatret	kr. 109.000
Banden	kr. 155.000
Vester 60	kr. 81.000
Baggårdsteatret	kr. 83.000
Fair Play	kr. 85.000
Skifteholdet	kr. 120.000
Dueslaget	kr. 85.000
Comedievognen	kr. 86.000
Artibus	kr. 114.000
Team Teatret	kr. 23.000
Jomfru Ane Teatret	kr. 10.000

Ministeriet har efter indhentet udtalelse for det i henhold til § 16, stk. 3 nedsatte 3-mandsudvalg foretaget udbetaling i ovennævnte med foranstående indstilling.

Herudover har Ministeriet for kulturelle anliggender tilkendegivet, at man vil søge overført en bevilling på kr. 500.000 til anvendelse inden for § 16, stk. 1-område

fortsættes næste side

Teaterrådet: Vi anbefaler at ...

fortsat fra foregående side

det i overgangsåret 1978 (1. april — 31. december 1978).

Beløbet vil blive søgt overført fra de lånemidler, der forventes knyttet til Teaterlovens kap. 3 i overgangsåret, og konverteret til tilskud.

Teaterrådet er af den opfattelse, at de hjælpeforanstaltninger, der er fremskaffet gennem ekstraordinære bevillinger til børne- og gruppeteatre, kun er egnet til på meget kort sigt at hjælpe disse teatervirksomheder ud af en øjeblikkelig vanskelig økonomisk situation.

På længere sigt må der tilvejebringes ordninger, der ikke blot sikrer børne- og gruppeteatrene, men også gør det muligt at yde tilskud til egnsteatrene.

Rådet mener, at primærkommunerne bør inddrages i en kommende teaterlovgivning på børne- og gruppeteatrenes område i forbindelse med tilvejebringelse af en særlig lovbestemmelse om støtte til egnsteatervirksomhed.

Rådet sætter sin lid til, at det udvalg, der er nedsat af Det store Københavnske Teaterudvalg til løsning af problemerne omkring børne- og gruppeteatrene i det store Københavnske område, vil fremkalde et positivt resultat — ikke blot for dette områdes vedkommende, men at udvalgsarbejdet også vil blive banebrydende for en løsning af problemerne i provinsen.

Som følge heraf må det være rimeligt at henstille til Ministeriet for kulturelle anliggender at opfordre Kommunernes Landsforening til at medvirke til løsning af børne- og gruppeteatrenes problemer, navnlig da en række kommuner som for eksempel Århus, Roskilde, Haderslev, Herning, Holstebro, Svendborg og Tåstrup allerede yder betragtelige beløb til disse former for teatervirksomhed.

Teaterlovens § 16, stk. 2. Statsrefusion til primærkommunerne

Ifølge lov nr. 308 af 10. juni 1976 § 16, stk. 2 skal staten refundere 25 pct. af kommunernes udgifter til børneteater og opsøgende teater.

Statens andel for finansåret 1977/78 var beregnet til 1 mill. kr., medens de kommunale udgifter til disse teatre var anslået til 3 mill. kr. årligt eller ialt 4 mill. kr. Der foreligger ikke nogen endelig opgørelse over primærkommunernes tilskudsudgifter til børneteater og opsøgende teater siden ordningens ikrafttræden den 1. januar 1977.

..... Vi konstaterer, at Teaterrådet finder de tilstillede midler helt utilstrækkelige; der er hverken midler til justering af lønninger og øvrige udgifter, eller midler til nye teaterinitiativer. Vi konstaterer, at Teaterrådet også finder den situation umulig at skulle fordele alt for få midler til de eksisterende teatre på en rimelig måde. Teaterrådet har dog naturligvis prøvet at løse denne umulige opgave — det er jo derfor det eksisterer. Vi citerer rådets generelle bemærkninger vedr. fordelingen af § 15 og § 16:

Teaterlovens § 15

Anden rejsende teatervirksomhed
Bevilling ifølge finanslovsforslag for tiden 1/4-31/12 1978 kr. 465.000
Med tillæg af
33 1/3 pct. kr. 155.000
Ialt forventet bevilling kr. 620.000

Lov om ændring af lov om teatervirksomhed nr. 308 af 10. juni 1976

Ifølge Teaterlovens § 15 kan der »ud over støtte til det i § 14 nævnte rejsende landsteater, ydes statsstøtte til anden rejsende teatervirksomhed, herunder faste teatres turneer.

Støtten ydes i form af tilskud eller garanti.«

Bemærkninger til lovforslaget

I bemærkningerne til lovforslaget, der blev fremsat i Folke-

tingssamlingen 1975/1976, fremhævedes det, »at der kan være behov for at støtte enkelte turnéforestillinger, der ikke indgår i Det rejsende Landsteater.«

Da der ifølge bemærkningerne »fortsat bør kunne ydes statsstøtte til faste teatres turneer,« foreslog ministeriet, at der på finansloven 1977/78 blev afsat en bevilling hertil på kr. 600.000.

Teaterrådets generelle betragtninger vedrørende fordelingen af § 15

Under henvisning til, at Det rejsende Landsteater stort set består af teatervirksomheder, der tilbyder et traditionelt repertoire, har Teaterrådet fortsat anset det for rimeligt at indstille, at § 15-midlerne anvendes til støtte af teatervirksomheder, der i kraft af deres repertoire kan danne et supplement eller alternativ til forestillinger, der tilbydes teaterforeningerne og dermed provinsens teaterpublikum gennem Det rejsende Landsteater. Teaterrådet har som følge heraf indstillet en række egnsteatre og gruppeteatre, der må anses for egnede til at løse denne opgave til støtte efter § 15.

Teaterlovens § 16

Børneteater og opsøgende teater
Bevilling ifølge finanslov for tiden 1/4-31/12
1978 kr. 4.567.500
Med tillæg af
33 1/3 pct. kr. 1.523.000
Forventet overført fra Teaterlovens kap. 3 lånemidler kr. 500.000
Ialt forventet bevilling kr. 6.590.000

Lov om ændring af lov om teatervirksomhed nr. 308 af 10. juni 1976

Ifølge § 16, stk. 1 kan der »ydes støtte til produktion af børneteater og opsøgende teater samt til teaterpædagogisk virksomhed.

Stk. 2. Staten refunderer 25 pct. af kommunernes udgifter til børneteater og opsøgende teater.«

Bemærkninger til lovforslagets stk. 1

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår bl.a., »at Ministeriet

for kulturelle anliggender efter den hidtil gældende teaterlov har ydet tilskud til børne- og ungdomsteater samt opsøgende teater efter bestemmelserne i Teaterlovens §§ 14 og 16.« Det udtaltes endvidere, »at grænsen mellem disse teaterformer er flydende, hvorfor ministeriet har fundet det rigtigst at samle støtten til disse teaterformer i én lovbestemmelse.«

I bemærkningerne fremhæves det, at den omstændighed, at en teatergruppe har karakter af at være et egnsteater, hvilket ministeriet definerer som »et gruppeteater, hvor gruppen har et mere fast tilhørsforhold til en enkelt lokalitet,« ikke er til hinder for, at gruppen opnår støtte efter § 16 til den del af deres virksomhed, som falder inden for begrebet børneteater og opsøgende teater.

Teaterrådets generelle bemærkninger til rådets indstilling om tilskudsfordeling i henhold til Teaterlovens § 16, stk. 1

Teaterrådet har ved sin indstilling om støtte taget sit udgangspunkt i det ønskelige i at bevare så mange børne- og gruppeteatre som muligt.

Rådet er på det rene med, at den foreslåede tilskudsfordeling ikke giver mulighed for lønforbedringer af betydning.

Rådet mener at være i fuld overensstemmelse med de ønskelige krav, der er stillet fra de forskellige organisationers side om, at der gennem en overlevelsproces bør søges opretholdt et rigt og meningsfyldt børne- og gruppeteater.

Rådet forudsætter, at der inden for en overskuelig fremtid, gennem øgede tilskud fra ministeriets side og på grundlag af kommunale tilskudsudgifter vil blive søgt tilvejebragt et væsentligt bedre økonomisk grundlag for § 16-teatrene, end det hidtil har været tilfældet.

Rådets anvendelse af tilskudskriterierne i relation til § 16, stk. 1

Med det voksende antal børne- og gruppeteatre og det stadig stigende behov for børneteater- og

somhed har Teaterrådet i sin indstilling lagt afgørende vægt på det enkelte teaters kunstneriske kvalitet og på, om teatervirksomheden drives på økonomisk forsvarlig måde.

Ved rådets kvalitetsbedømmelse er der imidlertid taget behørigt hensyn til de vanskelige økonomiske forhold, hvorunder børne- og gruppeteatrene fortsat drives. Rådet bemærker herved, at den stabilisering af børne- og gruppeteatrene, som var tilsigtet ved lovens gennemførelse i kraft af bedre lønninger, mulighed for at kunne arbejde med længere prøvetid og tilvejebringelse af en bedre uddannelse i form af seminarer og kurser eller anden form for uddannelse, endnu ikke har fundet sted.

Rådet har i sin indstilling om støtte tillige søgt at drage omsorg for, at der sikres en rimelig geografisk fordeling af teaterstøtten, ligesom rådet har tilstræbt, at støtten fordeles rimeligt mellem de forskellige former for børneteater og gruppeteater, således at der sker et så righoldigt udbud som muligt af forskelligartede forestillinger under hensyntagen til de eksisterende bevillingsrammer.

Endelig har rådet taget hensyn til den lokale opbakning, der giver sig udtryk i kommunale og amtskommunale tilskud.

Rådet har på grund af den snævre bevillingsgrænse, der er knyttet til § 16, stk. 1 og de deraf følgende alvorlige økonomiske vanskeligheder, som en lang række grupper kæmper med, måttet afstå fra at indstille en del nye teateraktiviteter inden for børneteaterområdet til støtte.

Rådet har herved indtaget det standpunkt, at hvor interessante sådanne nyskabelser end måtte være, vil det ikke på det nuværende tilskudsgrundlag være forvarligt at sprede § 16-midlerne yderligere.

Rådets bemærkninger til § 16, stk. 2

Ifølge denne bestemmelse dækker staten 25 pct. af kommunernes udgifter til børne- og opsøgende teater.

Teaterrådet har kun i begrænset omfang ment at burde tage

OVERSIGT OVER TEATERRÅDETS INDSTILLING 1978/79 - § 15

	1976/77 GARANTI	1977/78 GARANTI	1978/79 ANSØGNING	1978/79 INDSTILLING
500 HARALD JØRGENSEN TOURNEE	-	-	322.000	0
508 ODIN TEATRET (§ 30)	-	-	160.000	0
	-	-	482.000	0
601 FIOLTEATRET (§ 16)	140.000	100.000	(944.950)	100.000
608 RIMFAKE (§ 16)	-	170.000	(973.900)	170.000
612 BAGGARDTEATRET (§§ 16 og 18)	-	-	(795.850)	0
613 FAIR PLAY (§ 16)	-	-	(563.725)	0
614 SKIFTEHOLDET (§ 16)	-	100.000	(1.519.701)	100.000
640 HOMO LUDENS (§ 16)	-	-	(98.620)	0
648 TEATERGRUPPEN SALT (§ 16)	-	-	(198.270)	0
	140.000	370.000		370.000
801 TEAM TEATRET (§§ 16 og 18)	100.000	130.000	(1.689.509)	150.000
802 JONFRU ANE (§§ 16, 18 og 19)	-	-	(877.800)	0
822 SVALEGANGEN (§§ 16 og 18)	100.000	100.000	(852.556)	100.000
	200.000	230.000		250.000
			(8.514.881)	
			482.000	620.000
FINANSLOVFORSLAG			620.000	

Teaterrådet har således i sin indstilling disponeret over hele den forventede finanslovbevilling.

() henviser til teatervirksomhedernes samlede ansøgning fordelt over flere af Teaterlovens paragraffer.

OVERSIGT OVER TEATERRÅDETS INDSTILLING 1978/79 - § 16

	1976/77 GARANTI	1977/78 GARANTI	1978/79 ANSØGNING	1978/79 INDSTILLING
601 FIOLTEATRET (§ 15)	192.500	235.000	(944.950)	270.000
602 DET LILLE TEATER	397.500	395.000	852.460	435.000
603 FILUREN	177.500	200.000	348.000	230.000
604 ISHØJ TEATER	255.000	255.000	653.900	280.000
605 MØLLEN	182.500	220.000	440.000	240.000
606 HØJE TÅSTRUP TEATER	100.000	75.000	327.880	175.000
607 UNGDOMMENS TEATER	-	-	1.000.970	0
608 RIMFAKE (§ 15)	227.500	245.000	(973.900)	270.000
609 BADTEATRET	182.500	245.000	788.851	270.000
610 BÅNDEN	352.500	355.000	890.000	390.000
611 VESTER 60	227.500	245.000	549.300	270.000
612 BAGGARDTEATRET (§§ 15 og 18)	67.500	170.000	(795.850)	270.000
613 FAIR PLAY (§ 15)	90.000	170.000	(563.725)	270.000
614 SKIFTEHOLDET (§ 15)	227.500	245.000	(1.519.701)	270.000
615 TURNUS	277.500	90.000	900.000	0
616 DUESLAGET	90.000	170.000	590.600	270.000
617 GRUPPE 38	-	-	179.024	0
618 HARREN	45.000	-	282.000	0
619 FØNIX TEATRET	22.500	70.000	222.000	80.000
620 "HUSET"	32.500	-	257.000	0
621 COMEDIEVOGHN	440.000	470.000	1.155.400	515.000
622 HOLSTEBRO BØRNTEATER	45.000	-	222.000	175.000
623 ARTIBUS	200.000	245.000	659.600	270.000
625 PARAPLYTEATRET	67.500	75.000	179.000	80.000
627 INGA JUUL'S BØRNTEATER	-	-	610.600	0
629 DEN BLÅ HEST (§ 30)	-	-	128.624	0
631 SOFIETEATRET	-	-	100.170	0
632 ESBJERG BØRNE- OG UNGDOMSTEATER	-	-	198.431	0
633 MARIONETTEATRET I KGS. HAVE	67.500	70.000	246.500	85.000
634 ÅVENTYRTEATRET	-	-	109.000	0
636 TEATERBUTIKKEN	32.500	-	289.300	100.000
transport	4.000.000	4.245.000	12.180.610	5.215.000

	1976/77 GARANTI	1977/78 GARANTI	1978/79 ANSØGNING	1978/79 INDSTILLING
transport	4.000.000	4.245.000	12.180.610	5.215.000
637 SOLVOGHN	90.000	-	387.700	0
938 PIN PON TEATRET	-	-	246.520	0
639 AMAGERSCENENS BØRNTEATER	-	-	663.900	0
640 HOMO LUDENS (§ 15)	-	-	(98.620)	0
641 TEATERBUSSEN	-	-	174.300	0
642 FAMILIETEATRET	-	-	276.000	0
644 DRYADETEATRET	-	-	481.000	0
646 KASKADETEATRET	-	-	147.894	0
647 BØRNHOLMS BØRNE- OG UNGDOMSTEATER	-	-	489.500	0
648 TEATERGRUPPEN SALT (§ 15)	-	-	(198.270)	0
	4.090.000	4.245.000	15.047.424	5.215.000
704 FABULA TEATRET	17.500	-	79.650	0
801 TEAM TEATRET (§§ 15 og 18)	87.500	100.000	(1.689.509)	395.000
802 JONFRU ANE (§§ 15, 18 og 19)	233.500	235.000	(877.800)	320.000
803 JYTTE ABILDSTRØM	365.000	395.000	631.290	400.000
822 SVALEGANGEN (§§ 15 og 18)	87.500	130.000	(852.556)	130.000
826 BALLERUP EGNSTEATER/FABRIKKEN	-	-	53.550	0
	773.500	860.000	684.840	1.245.000
			(8.514.881)	
			15.811.914	6.460.000
FINANSLOVFORSLAG			6.090.000	
OVERFØRT FRA KAP. 3			500.000	
			6.590.000	
+ OVERFØRT TIL § 18- VEDBRØRENDE SPILLEHUSET			130.000	
			6.460.000	

Teaterrådet har således i sin indstilling disponeret over hele den forventede finanslovbevilling.

a ansøgningen trukket tilbage.

() henviser til teatervirksomhedernes samlede ansøgning fordelt over flere af Teaterlovens paragraffer.

Forslag til en ny teaterlov

hensyn til refusionsbestemmelsen ved indstilling om støtte til børne- og gruppeteatervirksomhed, idet rådet umiddelbart er af den opfattelse, at denne bestemmelse ikke har haft større betydning for børne- og gruppeteatrenes vedkommende, idet statsrefusionen procentuelt er for lav til at kunne virke som en spore for kommunernes alt for begrænsede støtte til børneteatrene.

Rådets bemærkninger iværkt til den økonomiske situation i 1978/79

Da Teaterrådet er af den opfattelse, at den overvejende del af tilskudsmodtagerne arbejder på et meget svagt økonomisk grundlag, og som følge heraf meget let bringes i økonomiske vanskeligheder, skal rådet anbefale ministeriet, at de endelige budgetter, som alle tilskudsmodtagere skal fremsende for sæson 1978/79, gennemgås kritisk og optages til forhandling med de enkelte tilskudsmodtagere med hensyn til:

1. Antal produktioner.
2. Antal opførelser (egenindtægt)
3. Endelige kommunale tilskud 1978/79
4. Antal ansatte.
5. Lønninger/lønniveau.
6. Aktivitetsmuligheder.
7. Konsekvensen af eventuel afvigelse fra budget.
8. Midlertidig indstilling af Teaterdrift, herunder afkortning af sæson.

..... Og endelig selve fordelingen i kroner og ører både til den der får, og dem der ikke får, idet vi til forståelsen bemærker, at flere teatre får fra flere paragrafer (se side 4).

SIDSTE

På redaktionens forespørgsel oplyser en embedsmand i Kulturministeriet, at ministeriet ikke regner med, at der vil blive skåret i Teaterrådets indstillinger på gruppeteaterområdet. Ganske vist skal der på teaterlovsområdet ske en generel nedskæring på 1,25 pct. iflg. den netop vedtagne finanslov, men disse vil ikke komme til at gå på §§ 15 og 16, mener den pågældende embedsmand.

Danske børneteatre samler ind til Grips Theater

I de seneste måneder er der blevet foranstaltet en indsamling til Grips Theater. Grips Theater i Vestberlin blev i efteråret dømt for at have sympatier med Bader Meinhof gruppen, fordi de i en underskriftindsamling havde støttet kravet om at forbedre forholdene for fangerne i Vesttyskland.

Sagen er ganske absurd og viser mere den hysteriske situation, som CDU og Springerpressen i Vesttyskland har hidset befolkningen op til.

Grips Theater blev ikke desto mindre dømt og måtte betale sagens omkostninger, der beløb sig til ca. 12.000 kr.

Som antaget i lederen er der en del, der tyder på, at der i løbet af næste folketingssamling fremsættes et forslag til teaterlovsændringer, der vedrører børneteatrene, de opfølgende teatre og egnsteatrene økonomiske forhold.

Denne artikel er et oplæg til, hvordan en sådan lovændring kan gennemføres. Arne Skovhus er forstander for Kristelig Studenter Settlement på Vesterbro i København, medlem af teaterrådet og tidligere leder af Fiolteatret.

Af Arne Skovhus

Teaterinteresserede politikere erkender, at det er nødvendigt, at teaterloven af 1973 revideres så hurtigt som politisk muligt — specielt med henblik på egnsteatrene og børne- og ungdomsteatrene.

De samme politikere erkender osse, at primærkommuner og amtskommuner ved en lovrevision nødvendigvis må med som tilskudsudydgende instanser over for ovennævnte teaterformer, hvis disse skal sikres rimelige økonomiske vilkår.

Yderligere erkendes det, at lovrevisionen må være af en sådan art, at lovens hidtidige bestemmelser med henblik på at sikre de enkelte teatervirksomheder kunstnerisk frihed må opretholdes.

Når ovennævnte er sagt, er det vigtigt at klargøre sig, hvilke forhåbninger teaterfolk knytter til lovrevisionen, og to af de vigtigste er:

På baggrund af dette har man i en række lande samlet ind til Grips Theater, for derigennem at vise sin solidaritet, og fra de danske børneteatre blev der på et par måneder indsamlet godt 5.000 kr.

Disse penge blev fornylig overrakt Grips Theaters personale, og man benyttede lejligheden til at udtrykke sin fulde sympati og støtte til det arbejde Grips Theater gør i Vestberlin. Grips Theater har forøvrigt fået spilleforbud i 4 af Vestberlins 12 bykvarterer, hvor der er CDU-styre. Dette gør det heller ikke lettere for Grips Theater at spille børneteater.

A. rimelig økonomisk sikkerhed for alle tilskudsmodtagende teatervirksomheder.

B. økonomisk sikkerhed på et så fleksibelt grundlag, at det sikres, at udviklingen ikke fastlåses i det én gang anerkendte og vedtagne.

Til punkterne A og B kunne tilføjes et punkt C, der skulle fortælle om, at abonnementsordninger, som kendes fra Arte og lignende publikumsorganisationer, ikke har praktisk værdi for de teaterformer, som lovrevisionen først og fremmest skal gælde — yderligere kunne punkt C fortælle om, at det ikke drejer sig om at sikre nogle få udvalgte teatre for derefter at efterlade de ikke-udvalgte i samme usikre situation som hidtil.

Målet for lovrevisionsarbejdet skal være, at teaterloven inspirerer tusinde blomster til at blomstre — godt og mindre godt ved siden af hinanden. Og ved at sikre, at der skabes lige økonomiske vilkår for alle blomsterne, skal teaterloven sikre forudsætningen for, at publikum kan blive de egentlige dommere, der afgør, hvilke blomster der skal blomstre igen, og hvilke der skal forsvinde, for at arenaen kan overlades til andre.

Med andre ord: Teaterloven skal sikre, at et teater kan opføre sig for muligheden af at opstå i nye konstellationer eller nye former, alt efter hvad sted og tid synes at pege imod.

Som det er i dag, fastholdes teatrene i vedtagne strukturer og former, fordi teaterarbejderne tvinges til at fungere under devisen: Vi ved, hvad vi har — vi ved ikke, hvad vi får. Børneteater-sammenslutningen har siden dens start stillet visse minimumskriterier op omkring børneteatervirksomhed, og disse kriterier har på det sidste fået tilslutning fra arbejdsgruppen »Børn og Kultur«.

Det er naturligvis af største betydning, at de hovedsynspunkter, som kriterierne bygger på, underbygges og formuleres klart over for de politikere, der får ansvar for lovrevisionen, således at netop disse kriterier kommer til at gennemsyre den ånd, hvori revisionen vil blive foretaget.

Et overordnet og rimeligt kriterium har hele tiden været, at ethvert barn skal have mulighed for gratis at opleve mindst én teaterforestilling om året — og hvis man ved lovrevisionen anerkender og arbejder efter dette overordnede kriterium, har man næsten fået lagt en struktur for lovgivningen omkring børne- og ungdomsteater i Danmark.

Rent praktisk indebærer kriteriet, at enhver børneinstitution blir tilgodeset med et tilstrækkeligt stort rådighedsbeløb til, at alle aldersgrupper i institutionen sikres en årlig teateroplevelse — under børneinstitutioner regnes i denne sammenhæng osse skoler.

Tilskudsberettigede, selvejende (private) institutioner skal sikres

samme ret som kommunale institutioner, og ved udmålingen af tilskudsbeløbene skal de bevilgende myndigheder respektere de enkelte forestillingers mål, hvad angår aldersopdeling, tilskuerantal og længde — der skal afsættes tid til diskussion osv., hvor dette er en del af forestillingen.

Der skal altså gennemføres en lovgivning, der siger, at enhver kommune selv bestemmer, hvor stort et beløb der skal afsættes til institutionerne til køb af børne- og ungdomsteater, idet institutionerne suverænt vælger, hvilke forestillinger der skal vises — men under alle omstændigheder skal der være råd til mindst én forestilling om året for alle aldersgrupper.

Naturligvis skal der ikke sættes loft over, hvor meget en kommune vil yde til gennemførelse af børneteaterforestillinger.

Eftersom staten har forpligtet sig som tilskudsudydgende partner over for den del af voksteaterpublikummet, der tegner abonnement, skulle det politisk set ikke være udelukket at få staten til at vedkende sig en lignende forpligtelse over for børne- og ungdomsteaterpublikummet.

Kommunerne bør efter en ny teaterlov kunne få refunderet 50 pct. af de beløb, der ydes til køb af børne- og ungdomsteater, og de skal have mulighed for, hvor det ønskes, gennem de kulturelle udvalg at udstrække tilbudet om køb af forestillinger til osse at gælde organisationer som spejderbevægelser, sportssammenslutninger, politiske ungdomsforeninger osv., hvor disse søger om tilskud for at kunne arrangere teater for medlemmerne.

Forestillingspriserne bør — som det osse er tilfældet i dag — fastsættes ud fra fælles normer

nen, ved at der ansættes overenskomstlønnede instruktører, scenografer, dramatikere osv.

De penge, teatrene pålægges selv at tilvejebringe ved salg af forestillinger, tilhører de tilskudsudydgende myndigheder.

Hvem bør så de tilskudsudydgende myndigheder være, og hvem skal bestemme, hvilke teatre der skal have tilskud — hvem skal være budgetgodkendende instans?

Først og fremmest må der i den nye teaterlov i trit med udviklingen skelnes mellem egnsteatre og opfølgende teatergrupper.

Et teater skal anerkendes som egnsteater, hvor en kommune påtager sig at betale 40 pct. af teatrets samlede udgifter ifølge et forud godkendt budget, der bygger på gældende overenskomster.

Primærkommunen er den budgetgodkendende instans.

Egnsteatret har til opgave dels at spille stationære forestillinger, dels — navnlig inden for børneteaterområdet — at udøve opfølgende teatervirksomhed med særligt henblik på det amt, hvori primærkommunen er beliggende.

Det pågældende amt betaler 30 pct. af de budgetgodkendte udgifter.

De resterende 30 pct. af udgifterne betales af staten, der således fastholdes i rollen som kulturpolitisk tilskyndende faktor.

(Det skal her understreges, at institutioner inden for primærkommune og amt er frit stillet i valg af forestillinger og ikke tvunget til at benytte sig af egnsteatrets tilbud).

Hvis ovenstående tanker følges, ville det økonomiske mønster for f.eks. Teamteatret — når man henholder sig til tilskudsansøgningen for sæson 77/78 — være kommet til at se således ud:

Eksempel med Team Teatret:

Tilskudsbehov (iberegnet egenindtægt)	1.000.000 kr.
Herning kommune	40 pct. = 400.000 kr.
Ringkøbing amt	30 pct. = 300.000 kr.
Staten	30 pct. = 300.000 kr.
Ialt	1.000.000 kr.

Det faktiske forhold for Team Teatret i sæson 77/78 var:

Herning kommune	35 pct. = 330.000 kr.
Ringkøbing amt	0 pct. = 0 kr.
Staten	65 pct. = 600.000 kr.
Ialt	930.000 kr.
Team Teatrets underskud	1.000.000 — 930.000 = 70.000 kr.

for alle tilskudsmodtagende teatre, og forestillingspriserne vil da komme til at afhænge af, hvor meget teatrene efter fælles retningslinier vil kunne opnå i direkte produktionstilskud.

Målet for tilskudspolitikken skal være, at alle teatre, til hvilke der ydes kontinuerligt tilskud, får anstændige arbejdsvilkår — det vil sige rimelige lønninger til de ansatte, tilstrækkelig prøvetid og økonomisk mulighed for at drage impulser ude fra ind i produktio-

Stationære børne- og ungdomsteatre (samt teatre iøvrigt, der ikke falder inden for de nuværende faste ordninger, f.eks. Cafe-teatret i København) bør støttes efter samme model som egnsteatrene, idet primærkommunerne osse her skal være budgetgodkendende instanser og således afgørende faktor for, om dette eller hit hint teater skal eksistere.

For dog at gøre det muligt for

fortsættes næste side

Forslag til en ny teaterlov

fortsat fra foregående side

staten (kulturministeriet) at føre en aktiv teaterpolitik inden for dette område, bør der i loven åbnes mulighed for, at stat og amt (hvor der kan opnås enighed) i fællesskab kan opretholde stationær teaterdrift og egnsteater efter ovennævnte fordelingsnormer med amtet som budgetgodkendende instans, således at primærkommunen kan blive nødt til at acceptere en teaterdrift, som der måske ikke er øjeblikkeligt politisk flertal for.

På den måde er det muligt at sikre, at egnsteatre ikke helt er underlagt tilfældige politiske strømninger.

Turnerende børneteater og de egentlige opsøgende teatergrupper, der i dag henføres under teaterlovens § 16, skal ved en kommende lovrevision sikres på lige fod med andre teatre — med kulturministeriet som budgetgodkendende instans.

Staten betaler 60 pct. af tilskudsbehovet.

De resterende 40 pct. betales af amterne over Amtsrådsforeningen, idet amter, der ifølge den skitserede lovgivning støtter stationære børneteatre og egnsteatre, betaler forholdsvist under hensyntagen til forannævnte lovbundne udgifter.

Hvis ovenstående tanker følges, ville det økonomiske mønster for f.eks. Banden — når man henholder sig til tilskudsansøgningen for sæson 77/78 — være kommet til at se således ud:

Eksempel med Banden

Tilskudsbehov (iberegnet egenindtægt)	700.000 kr.
Staten	60 pct. = 420.000 kr.
Amterne	40 pct. = 280.000 kr.
Ialt	700.000 kr.

Det faktiske forhold for Banden i sæson 77/78 var:

Staten	100 pct. = 360.000 kr.
Amterne	0 pct. = 0 kr.
Ialt	360.000 kr.

Som det ses, har Banden i sæson 77/78 haft et underskud på 240.000 kr. — i nogen grad udlignet ved et ekstraordinært tilskud fra staten på 155.000 kr.

Af ovenstående eksempel turde det fremgå, at Banden og grupper med tilsvarende støtteordninger tvinges til at indstille driften, hvis der ikke over lovgivningen sker en økonomisk bedring af tilskudsforholdene — med mindre tilskudsyderen (kulturministeren) vælger at lade Banden og få andre overleve på bekostning af andre grupper.

Ved at staten som budgetgodkendende instans (kulturministeriet) påtager sig at betale 60 pct. af tilskudsbehovet til gruppeteatrene, bestemmer Folketinget over finansudvalget, hvor mange frie grupper der ud over egnsteatre og stationære børneteatre skal være til at imødekomme det behov, der opstår, når hvert barn får ret til at overvære mindst én forestilling om året.

For på samme tid at sikre kontinuitet og fleksibilitet inden for gruppeteaterområdet, må lovgivningen tage højde for, at et grup-

peteater beviser sin eksistensberettigelse ved inden for en nøjere bestemt periode at være i stand til at skaffe sig egenindtægter af en bestemt størrelse i forhold til udgifterne — hvis teatret ikke kan skaffe sig disse indtægter, ophører retten til offentlige tilskud. I modsat fald er teatret sikret tilskud — beregnet efter gældende overenskomster.

En nystiftet gruppe — eller en gruppe, der ifølge det foregående er faldet uden for tilskudsrammerne — gør sig (igen) fortjent til tilskud ved inden for en nøjere bestemt periode ved salg af forestillinger til anerkendte priser at kunne skaffe sig egenindtægter af en bestemt størrelse i forhold til udgifterne — og således at man opnår ret til tilskud med tilbagevirkende kraft med henblik på den periode, der er bestemmende for, om retten til tilskud kan opnås.

Ved med henblik på børne- og ungdomsteatrene (egnsteatrene) at revidere teaterloven efter de her skitserede retningslinier vil udgifterne for stat og amter ikke øges væsentligt i forhold til de samlede udgifter til teaterdrift. Derimod vil primærkommunerne komme mere aktivt med som tilskudsyder.

På den baggrund vil en revideret teaterlov af omtalte art være med til at skabe et teaterpolitisk engagement hos politikere i amt og kommuner — noget, der i andre sammenhænge har vist sig at være til gavn for publikum.

Desuden tager det her skitserede forslag til revision af teaterloven — som sagt — hensyn til, at der sikres teatrene kontinuitet i driften og et rimeligt økonomisk

grundlag, uden at den kunstneriske frihed indskrænkes, og uden at teaterdriften fastlåses i så stive ordninger, at fornyelse og eksperimenter er udelukket.

Til sidst skal blot nævnes, at hvis nogen skulle være interesseret i de her fremførte tanker, kan man ved skriftlig henvendelse til undertegnede få tilsendt et §-udarbejdet forslag til en ny teaterlov for egnsteatre og gruppeteatre.

Børneteatersammenslutningens indlæg til teaterrådets indstilling

Børneteatersammenslutningen var d. 5. januar 1978 indkaldt til møde med teaterrådet, hvor man blev bedt om at redegøre for organisationens syn på teatersituationen i almindelighed og tilskudsfordelingen i særdeleshed.

Til disse spørgsmål kunne man fra BTS's side udtale, at man ønskede, at rådet fulgte hidtidig praksis, nemlig at fordele de alt for få midler, således at de nuværende teatre får mulighed for at overleve endnu en sæson.

Samtidig påpegede man over for rådet, at nu måtte der komme en ordening på børneteaterområdet, i lighed med den økonomiske sikring, der er gældende for voksesteatrene. Dette var rådet enige i, og samme mening gav kulturminister Niels Matthiasen udtryk for på Danmarks Teaterforeningers seminar i august 77 og på et møde med BTS i december 77, hvor han udtalte »nu er tiden kommet til en lovrevision for børneteatrene i lighed med voksesteatrene«, man må bare håbe, at »tiden« snart kommer, idet der el-

Inden teaterrådet færdiggør sin indstilling til ministeren er det sædvanen, at de berørte organisationer bliver bedt om at komme med en udtalelse om den aktuelle teatersituation.

Det er også sket i år. Redaktionen finder det relevant her at bringe Børneteatersammenslutningens udtalelse og udtalelsen fra Foreningen af små teatre i Danmark.

lers ikke vil være noget børneteater af lovgive for, hvis man fra politisk side igen udsætter en sådan lovrevision.

Konsekvenserne af denne evige udsættelse og manglende vilje fra politisk side til at løse problemerne omkring § 16 har netop vist sig i år, og det kunne have fået katastrofale følger, hvis man ikke havde tilvejebragt den 1 mill. kr. i ekstra bevilling. 12 teatre stod over for lukning eller med så

store likviditetsproblemer, at de ville have svært ved at gennemføre sæsonen. Den 1 mill. kr. har løst den aktuelle økonomiske krisesituation, men — hvis § 16 området ikke i lighed med det øvrige teater får en eller anden form for tilskudsautomatik, vil børneteatrene et efter et blive tvunget til at indstille driften.

Derfor må BTS på det kraftigste henstille, at den i så mange år lovede lovrevision gennemføres nu, således at allerede eksisterende teatre sikres, så at man kan få arbejdsvilkår, der er rimelige, f.eks. at teatrene bliver i stand til at overholde skuespillerforbundets minimumsgager. Derud over må der skabes mulighed for at nye initiativer også får en chance for at komme igang. På denne måde kan der skabes mulighed for et levende og talrigt børneteater i Danmark, og dette kan kun være i alles interesse.

Den 20. februar 1978,
for Børneteatersammenslutningen,

Morten Danckert

Foreningen af små teatre i Danmark's udtalelse til teaterrådets indstilling

Med udgangspunkt i den aktuelle teatersituation skal forretningsudvalget i Foreningen af små teatre i Danmark, der omfatter 16 stationære og turnerende voksesteatre, herved udtale følgende:

Vi ser med stigende bekymring og alvor på den økonomiske situation, som den udvikler sig for vore medlemmer — en situation som udelukkende har sin årsag i den ringe tilskudspulje, der er til rådighed på teaterlovens §§ 15 og 16, og som de senere år ikke er steget i takt med inflationen.

Hovedvirkningerne af denne situation kan opgøres på følgende måde:

Teatrene må arbejde med ekstremt lave produktionsomkostninger, f.eks. sammenlignet med produktionsomkostningerne på teatrene i landsdelsscenerne.

Vore medlemmer må udbetale lønninger til deres ansatte som i alle tilfælde ligger betydeligt under hvad eksempelvis personalet på de tre landsdelsscener oppebærer, og i enkelte tilfælde endog ligger langt under den mindsteløn på 29,60 kr./t., som folkettinget i august 1977 fastsatte som arbejdsmarkedets mindsteløn.

Vore medlemmer oparbejder større og større driftsunderskud, hvilket dels betyder stor usikkerhed i planlægningen af teatrenes drift fremover, dels i flere tilfælde betyder så alvorlige likviditetskriser, at der hele tiden opstår fare for lukninger af teatre. Kun ved at belaste de oparbejdede driftsunderskud yderligere er vore medlemmer i stand til at ansætte instruktører og scenografer til de enkelte produktioner, bl.a. fordi disse gennem deres fagforbund kræver 3 måneders løn pr. produktion.

Der er her kun plads til en enkelt uddybende kommentar til ovenstående:

Det er kun på grund af manglende indgåede overenskomster mellem de berørte fagforbund og foreningen, at det ikke er ulovligt at udbetale lønninger, der er mindre end 29,60 kr./t., idet overenskomster intet steds på arbejdsmarkedet lovligt kan indgås uden at lønnen pr. time mindst er 29,60 kr.

Foreningen er af den opfattelse, at hvis ikke teaterlivet skal miste en væsentlig aktivitet og inspiration, må der hurtigst muligt findes en løsning på de ovenfor skitserede problemer.

Denne løsning vil imidlertid kun være tilstrækkelig på kort sigt, hvis man nøjes med at forhøje tilskudspuljen. Den eneste holdbare løsning er at ændre teaterloven, sådan at de teatre, der hidtil har været henvist til kun at modtage tilskud, går over til at modtage underskudsdekning i lighed med landsdelsscenerne. En ændring af teaterloven må samtidig gennem lovbundne og forhøjede tilskud til §§ 26 og 29 sikre, at nye initiativer og eksperimenter kan komme igang, samt ikke mindst indeholde en særlig paragraf omhandlende tilskud til og underskudsdekning af egnsteatrenes drift.

For ikke allerede i den indledende runde at blive afvist med henvisning til, at der ikke for tiden er råd til en egentlig og holdbar løsning, skal forretningsudvalget her tillade sig blot antydningssvis at pege på, hvordan der eksempelvis kan skaffes midler til en sådan løsning:

Den pulje der fra statens side er afsat på teaterlovens § 16, stk. 2 til refundering af 25 pct. af

kommunernes udgifter til direkte produktionsstøtte, og midlerne til puljen kan i stedet hentes over § 27, stk. 1.

Eftersom ingen opsøgende voksesteatre på grund af deres særpræg i forestillinger og publikumskontakt egner sig til at indgå i Det rejsende Landsteaters regi, vil det være betimeligt at ændre teaterlovens § 14, stk. 4, hvad angår bestemmelsen om at et teater kan indgå i Landsteatret for ét år eller med én forestilling. Herved vil der kunne frigøres midler, der kunne anvendes til produktionsstøtte til børneteatre, opsøgende teatre og egnsteatre.

Med henblik på egnsteatre kunne man ændre § 14, stk. 5 vedr. Det rejsende Landsteaters drift således, at amtskommuner, der støtter et lokalt egnsteater, betaler så meget mindre til Landsteatrets drift — som det er tilfældet med de amtskommuner, der yder tilskud til landsdelsscenedrift.

Man kunne lette teatrenes drifts- og administrationsudgifter ved at fritage teatervirksomhed for statsafgifter.

Vi vil hermed opfordre ministeren for kulturelle anliggender til at medvirke til, at forslag til en holdbar løsning for børneteatre, opsøgende teatre og egnsteatre udarbejdes til fremlæggelse i folkettinget — i første omgang ved at indkalde de berørte organisationer til et forberedende kommissions- eller udvalgsarbejde, og vi anmoder samtidig om teaterrådets støtte til, at et sådant arbejde kommer igang.

Den 13. februar 1978,
på foreningens vegne,
forretningsudvalget, v.

Jørgen Nordenhof

Betragtninger over Børneåret 1979

For 19 år siden vedtog FNs generalforsamling en deklaration om barnets rettigheder. Af iøjnefaldende grunde har FNs generalforsamling fundet det rigtigt at gøre opmærksom på at disse rettigheder eksisterer ved at udnævne året 1979 til »Det internationale børneår« — ligesom man havde det internationale flygtningear og det internationale kvindeår.

Resolutionen om dette vedtoges på generalforsamlingen den 21. december 1976, og denne indeholder tillige et formål for børneåret.

Formålet er:

— at opfordre alle lande, rige som fattige, til at forbedre deres aktiviteter for en bedre udvikling af barnets forhold og mobilisere støtte til nationale og lokale aktiviteter i forhold til dette lands børns behov og specifikke problemer.

— at skabe interesse for børns specielle problemer hos lovgivere og hos offentligheden.

— at skabe anerkendelse for sammenhængen mellem aktiviteter for børn og den økonomiske og sociale udvikling.

— at formulere og sprede specifikke og praktiske foranstaltninger for at opnå mulige mål, både på kort og lang sigt inden for de enkelte lande.

Det internationale børneår skal også skabe mulighed for at understrege betydningen af den intellektuelle, psykologiske og sociale udvikling, foruden børns fysiske velfærd.

Speciel opmærksomhed skal gives dårligtstillede børn, f.eks. piger der forskelsbehandles, børn fra slumkvarterer, fremmedarbejderbørn, mishandlede børn, forældreløse børn, flygtningebørn, børn der har problemer med narkotika og kriminalitet, fysisk og mentalt handicappede børn, børn med fejlnæringsproblemer, osv.

Det siges tillige udtrykkeligt, at det er meningen med børneåret, at man ikke kun skal fokusere på børns problemer i de såkaldte udviklingslande — de lande som de vestlige lande ironisk kalder den 3. verden — men at også børn i den rige del af verden har problemer, som der er god grund til at kaste lys på.

Og det véd vi jo godt. Det er ikke noget nyt for os — det er ikke nyt for nogen dansker i Danmark, at også mange danske børn har problemer, der er grund til at tage sig af og forsøge at løse. Men til daglig kan det være svært nok at finde ud af, hvordan — og måske især hvorfor de opstår.

Drejer man ind på radioens P4 søndag aften, får man eksempelvis et glimrende indtryk af den umyndiggørelse børn og unge i dagens Danmark er udsat for. Det er vel kun et ret begrænset antal unge, der ringer til P4 og forelægger deres problemer, og af dem er det formentlig kun et fåtal, der høres i radioen, men det går igen og igen, at de, der har mod nok til at tage en anonym snak med socialrådgiverholdet på P4, alle har problemer med, at der ikke tages hensyn til deres meninger, deres velbefindende osv. — det være sig i hjemmet, i skolen eller på arbejdspladsen.

Den overfladiske lytter kunne tro, at skylden for denne misere lå hos uforstående og uforstandige voksne. Men kigger man lidt dybere i årsagerne, stiller skyldsspørgsmålet sig anderledes.

Der er på grund af den kapitalistiske verdens økonomiske krise gennemført en række nedskæringer på den danske stats budget. Der skal spares — siger man. Folk skal betale mindre i skat, så de får mere til forbrug, så der kan produceres flere varer, så flere arbejdspladser kan oprettes, så ..., så ..., så ...! Ja, hvad så?

Statsbudgettets nedskæring medfører for børns vedkommen, at der bliver flere og flere børn i skoleklasserne, at der bliver færre lærere til at undervise, at sørgen bliver ringere, at fritidsbørneinstitutionerne får flere børn pr. pædagog, og at uddannelsesmulighederne indskrænkes.

En eller anden naiv progressiv psykolog har en gang for efterhånden en del år siden kaldt det 20. århundrede for »barnets århundrede«. Tiden der er gået siden, har kraftigt understreget, at heller ikke dette århundrede af eftertiden vil få tilnavnet »barnets«.

Det er jo ikke svært at udvide den liste, vi begyndte på før, over

de senere års indskrænkninger i børns rettigheder. Foretaget af det selvsamme folketing, som vælgerne har valgt til at administrere samfundet bedst muligt.

Og er man så uheldig at være barn i dag, er heller ikke fremtiden lys ud: Efter skolegang og det overståede slagsmål med ens kammerater om adgang til HF og gymnasium og EFG-uddannelse venter for de, der tabte spillet, de manglende muligheder for videreuddannelse og arbejdsløsheden. Og for dem, der heller ikke klarer det spil, venter kriminaliteten.

Jo, der er masser af grunde til at gribe anledningen »Børneåret 1979« til at gøre noget for at ændre børns opvækstmuligheder i Danmark.

Det er en trøst at vide, at Danmark ikke står uforberedt til børneåret 79.

Den danske UNICEF-komité har nedsat en dansk nationalkommission for det internationale børneår med den opgave »at slå et slag for børnenes problemer«, som det hedder i det officielle såkaldte »idéoplæg«, der er udsendt til interesserede organisationer og enkeltpersoner.

Formentlig menes der, at kommissionen skal slå et slag for at løse børnenes problemer. Bare det så ikke blot bliver et slag i luften! Man får sine bange anelser, om at det ikke bliver andet, når man læser det udsendte idéoplæg.

Selv om man på de første sider i idéoplægget siger nogle rigtige ting om børns problemer i den rige del af verden, ser det ikke ud til, at tilrettelæggerne af det månedsprogram, der er opstillet for gangen i børneåret 79, overhovedet tager sig af, at børn i Danmark har problemer af betydning.

Der skal afholdes spejderlejr, der skal udskrives fotokonkurrence, case-story til brug for børne-

teatre skal udarbejdes, der skal afholdes børnefolketingssamfund på Christiansborg (sic!), etableres børneudstilling om børn i forskellige lande og afholdes børnefesti-

val (hvad er det?), og der skal udgives en børneavis 4 gange i løbet af året.

Man spørger sig selv: Er det virkelig, hvad man kan finde på? Hvor er protesten på børnenes vegne? Hvor er de udfordrende diskussioner med politikerne? Hvor er solidariteten med børnene og deres forældre og deres pædagoger? Hvor er ansatsen til en begyndende ændring af børnenes forhold?

Så vidt vi kan se: ingen steder i det program.

Men måske er der noget, vi har misforstået — måske står der noget mellem linierne, som er svært at få øje på. Vi håber det — for kommer der ikke andet ud af børneåret, end hvad man umiddelbart kan læse ud af det officielle idéoplæg, bliver det danske børneår ikke andet end et slag i luften: Et reklamennummer for den danske stats velvilje (staten skyder ca. en million kroner i foretagendet) og et eksempel på dens afmagt over for stærkere kræfter.

Som sagt: vi håber det bedste — og frygter det værste! JN

Den grønne brochure er kommet!

Danmarks Teaterforeninger har for ottende gang udsendt repertoirebrochuren »Turnéteater«.

Den indeholder flertallet af de teaterforestillinger som i sæsonen 1978/79 tilbydes af rejsende voksenteatre — det vil denne gang sige 36 teatre med ca. 80 forskellige forestillinger.

Når »Turnéteater« i år udsendes så unormalt tidligt i forhold til tidligere, hænger det sammen med et ønske fra mange teaterforeninger om i

bedre tid at kunne tilrettelægge sæsonen, inden der skal udsendes budgetter. Det har så fået den »bagdel«, at de angivne forestillingspriser alle er med forbehold — en endelig supplerende prisliste vil derfor blive udsendt i begyndelsen af april.

Brochuren kan gratis rekvireres hos:

Danmarks Teaterforeninger
Frederiksborggade 20.3
1360 København K.
Tlf. (01) 15 42 48.

Børneteater

Odense d. 15.

Praktiske oplysninger

Børneteaterfestivalen lørdag og søndag den 15. og 16. april finder sted på

ROSENGÅRDSSKOLEN
Stærmosegårdsvej 51
Odense

(på hjørnet af Stærmosegårdsvej og Rødegårdsvej).

Det er værd at bemærke, at alle festivalens 60 forestillinger denne gang opføres på samme skole. I forhold til tidligere festivaler sparer publikummerne altså denne gang noget »løbetid« mellem forestillingerne.

Som det ses på kortet over Odense, ligger Rosengårdsskolen i den sydøstlige del af byen.

Udenbys besøgende til festivalen kan, hvis de ankommer med tog til Odense, simpelthen tage **BUSLINIE nr. 6** fra Odense Banegård og køre med denne til endestationen, der ligger på Stærmosegårdsvej lige ved skolen.

Hvis de udenbys besøgende kommer i bil, finder de festivalskolen ved at køre ad ringvejen (angivet på kortet med rød farve) og ved Rødegårdsvej dreje mod syd til stærmosegårdsvej. Skolens parkeringsplads ligger for enden af Stærmosegårdsvej bag ved skolen.

Sådan finder man rundt

Rosengårdsskolen er en stor skole — så stor, at det ikke er muligt at finde rundt på den til de mange forestillingssteder uden anbringelse af specielle markeringer, hvilket denne gang er gjort på følgende måde:

Skolen er opdelt i 6 forskellige farveområder, og billetterne til de forskellige forestillinger har farve efter det farveområde, de foregår i. Oven i købet er de pile, skilte og andre markeringer, der viser vej til farveområderne samme farve som det pågældende forestillingsområde og billetten.

Altså: Får man til den ønskede forestilling udleveret eksempelvis en blå billet, følger man de blå pile og skilte til det blå forestillingsområde, hvorefter man nemt finder forestillingsstedet.

(Det eneste man ikke kan regne med i den forbindelse er, at væggene i forestillingslokalet også er blå).

Sådan får man billetter

Der oprettes som sædvanligt på et centralt sted på skolen et *billetudleveringssted*, der samtidig er *informationscentral*. Abningstid: kl. 9-16 lørdag og søndag.

Her finder man tavler og tidsplaner over samtlige 60 forestillinger:

- Hvem der spiller hvornår og hvor,
- Hvad der spilles, og
- Hvad forestillingerne går ud på.

Herfra og kun herfra udleveres billetterne til alle forestillinger.

Som sædvanlig kan billetter ikke forudbestilles.

Alle billetter udleveres en halv time før den pågældende forestilling.

Disse to forhold gælder for at ingen skal blive forfordelt med hensyn til billetter. Der ventes dobbelt så mange besøgende som der er plads til ved forestillingerne, så der bliver noget at holde styr på for arrangørerne, for at så mange som muligt i det mindste får set bare én forestilling.

Her er det vigtigt at understrege, at festivalen først og fremmest er arrangeret for børn, sådan at voksne af alle afskygninger kommer i anden række.

Det er ligeledes vigtigt at fremhæve, at teatrenes oplysninger om *aldersgruppe* overholdes nøje. Oplyses det f.eks., at en bestemt forestilling er bestemt for aldersgruppen 9-14 år, kan det heller ikke anbefales at selv modne 8-årige, der er store af alder, kommer ind og ser forestillingen. De ville ikke få noget ud af det,

og ville bagefter synes, at børneteater er kedeligt. Og det er jo netop ikke meningen.

Endelig må det siges, at teatrene er blevet bedt om at oplyse, *hvor mange børn og voksne* de ønsker ind til hver forestilling. Også dette tal vil blive overholdt af arrangørerne.

Programmet

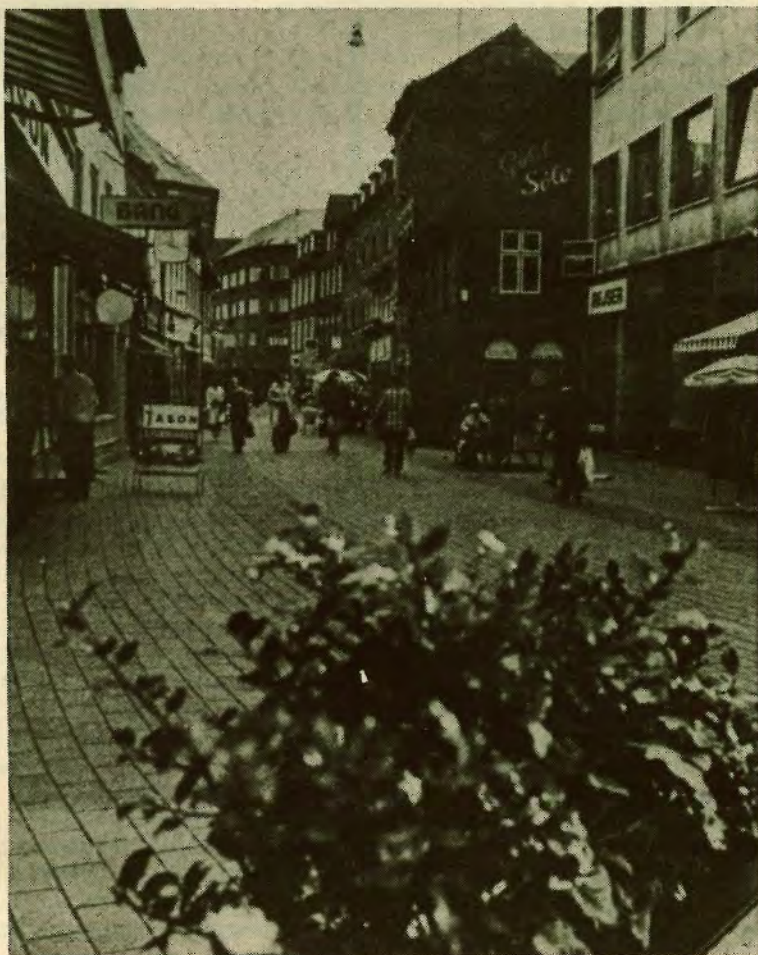
Programmet på disse sider indeholder *ikke spilletider*, fordi de ikke var klar, da dette blad skulle i trykken. Tidspunkterne kan imidlertid *ikke forventes oplyst*, før på selve festivalen i *informationscentralen*.

Yderligere oplysninger om festivalen kan fås på:

tlf. (09) 14 42 10, lokal 597 (kl. 9-16) i dagene 10.-14. april (festivalens kontor i Slotsgade 5.1, Odense).

På opfordring skal vi sige, at de festivalforestillinger, der spilles rundt om i Odense i ugen 10.-14. april alle er »lukkede« forestillinger, hvortil kun de specielt indbudte har adgang.

Dette års festival er arrangeret af Samarbejdsudvalgets sekretariat og teaterkollektivet Comedievognen.

Teater/forestilling

Handling

ALAKAZAM
Trylleteater

Festlige tryllerier og sjove ballondyr. En forestilling for børn og voksne.

AFTIBUS
Nu skal der muges ud

Gong gada gong

En forestilling om uvante måder at tænke på.
Bertram og Berta, som er togtførere, tager børnene med ud på en rejse og kigger på forureningsproblemer.
Hærværk, fysisk og psykisk vold. Er vi sådan, eller bliver vi sådan?

Gå pokker i vold

BAGGÅRDTEATRET
Fredag slår på tromme

Kidnappet

*Vi betaler ikke,
vi betaler ikke*

Så længe man er alene, kan man selv fastsætte normerne for sin adfærd. Skildrer de unges sociale situation, samt hvilke begivenheder der bliver til nyheder i dagspressen.
Et Dario Fo stykke om to arbejderfamiliers kamp for at klare dagen og vejen.

BANDEN
*Det er da godt, at far har
sit go'e arbejde, men ...
Luk vinduet op
Vip, eller om 333 år er
det dig der bestemmer*

Et godt supplement til skolernes erhvervsorientering.
En cabaret om vor tid.
Med Vippeloven i hånden finder Christian hele tiden på nye regler.

COMEDIEVOGNER
Det blå stof

Hvorfor si'r de det?

Fuld kraft frem

Et stykke om ungdom og mode, og hvem der styrer modeindustrien.
Børn har krav på at få ordentlig besked, istedet for dette »noget«.
Et stykke om forurening i et letfatteligt sprog.

DEN LILLE OPERA
Musik-butik

Musikteater for mellemgruppen.

DUESLAGET
*Hvorfor skal du altid
bestemme?*

Det er for din egen skyld

Hvad er det, der gør, at et barn bestemmer, og at et andet barn finder sig i det.
Bliver eleverne opdraget til demokrati — eller gennem demokrati?

**ESBJERG BØRNE- OG
UNGDOMSTEATER**
Vi er alle af kød og blod

Et stykke om fordomme — f.eks. udseende.

FAIR PLAY
Han, hun og arbejdet

*Klovnerier
Abent forløb for og med
børn*

Hvad drømmer en dreng om at blive — og hvad drømmer en pige om at blive?

Spontane lege med og for børn.

FILUREN
Mig og min søster

*Hvem skræmmer dit
fugleskræmsel*

Søskende er noget af det mest irriterende, der findes.
En glad og festlig forestilling, fuld af poesi og underfundighed.

FJOLTEATRET
Et stykke om mobning

Fremtid til alle

Hvis du ikke er som de andre, risikerer du at blive til hakkekylling.
Ud af skolen og hvad så? Hvad ved eleverne om erhvervslivet.

festival 1978

og 16. april

**GL. SPRØJTEHUS
BØRNETEATERGRUPPE**
*Narrestreger
Snøvsen*

Alle kender udtrykket »at gå fra snøvsen«.

GRUPPE 38
Peter Fidus

Slagord — slogans — reklamepsykologi? Hvem står bag?

**HØJE TÅSTRUP
BØRNETEATER**
Hatten af for de voksne

Respekt, ærbødighed og god opdragelse.

KASKADETEATRET
Hovsa

Hvordan får man sit nye tøj på, når det hele tiden vender forkert?
Det belærende, den løftede pegefinger, historien der skal forstås — alt dette mangler.

MØLLEN
*Ting og sager
Smid masken*

Det umulige blir muligt, det mulige umuligt — alt kan ske.
Et rigtigt gøglerpil.

RIDDERSALEN
Grøden der vokser

Der blir opfundet en grød, som kan leve op til det moderne menneskes krav: Den laver sig selv.

PARAPLYTEATRET
Lissom dig

De andre, det er de dumme — dem der ikke ser ud som dig.

SKIFTEHOLDET
Kejserens nye klæder

Skifteholdet har lavet nogle nye klæder til kejseren. Det er dog stadig H. C. Andersens eventyr.
Hvis man føler sig tilovers, blir man nemmere aggressiv.
Mange unge står uden arbejde og uden mulighed for uddannelse — hvad så?

SVALEGANGEN
Klatrestativet

En forestilling i samarbejde med Filuren.

TEAM TEATRET
Det er bare noget vi spiller

Et skolestykke.

TEATERBUTIKKEN
*Teaterforløb
Byens rødder*

Ikke nogen egentlig teaterforestilling.
Et spil om børnene på Vesterbro.

TURNUS
*Hej
Robinson Crusoe*

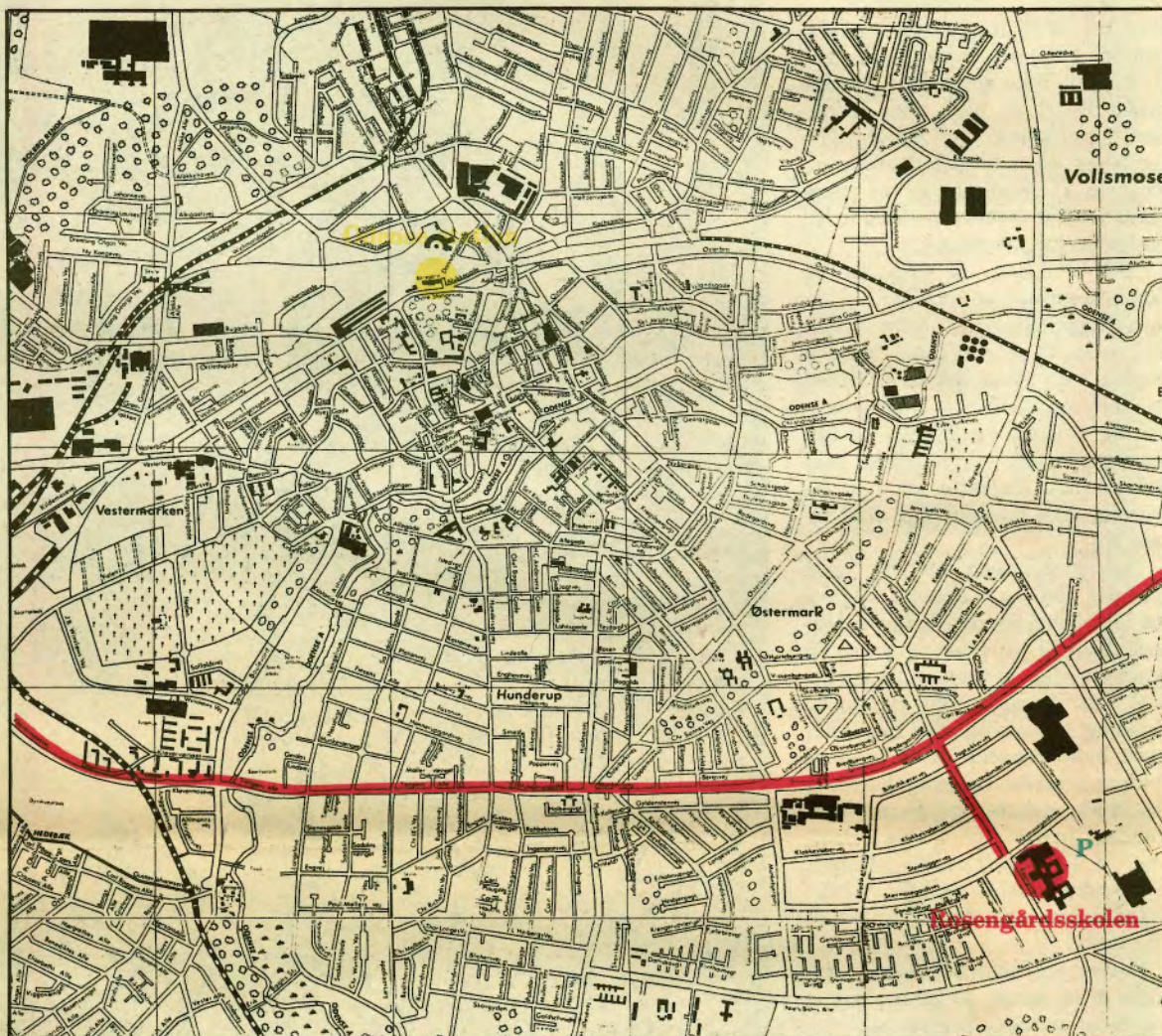
Om uhyggelige drømme.
Satirisk gendigtning af Defoes bog.

VESTER 60
Hold da helt ferie

En klasse skal til England — de skal samle penge ind i fællesskab, kan de det?
En rigtig familieforestilling.

Ø GRUPPEN
*Dukkernes oprør
Da månen forsvandt*

Et dukkespil med en ny børneteatergruppe fra Bornholm.
3 røvere stjæler månen og gemmer den i en sæk.

På kortet er:
Ringvejen ved Odense rød.
Rosengårdsskolen (festivalstedet) er også markeret med rød farve.
Odense banegård er markeret med gult.

Festivaldeltagere kan parkere bag Rosengårdsskolen.

Børnekultur er også kulturkamp

Af Elin Andersen

Præmisser for en progressiv børnekultur

Den ministerielt nedsatte arbejdsgruppe om *børn og kultur* (nedsat i 1975) fik ikke noget fast affattet kommissorium, blev ikke afkrævet betænkning, men skulle redegøre for »den børnekulturelle situation i Danmark og på baggrund deraf fremsætte forslag til indsatser på området«.

Det er klart, at manglen på kommissorium og betænkning får arbejdsgruppens resultater til at stå *realpolitisk* svagt, men på den anden side giver dette en frihed til reel fordybelse og problematisering af dette væsentlige og forsømte område — en frihed som ministerielt nedsatte grupper og udvalg ikke normalt har eller tager sig.

Arbejdsgruppen har da også set det som sin dobbelte opgave at *informere* om den aktuelle børnekulturelle situation og samtidig *animere* eller *provokere* til en debat, der er geografisk og social bred og rækker ud eller begynder der, hvor børnene er. Gruppens bidrag i første omgang hertil er en række debat- og informationshæfter, hvoraf det første »Billeder af børnekulturen« udkom i september 1976 og det andet »Teater for børn« først er udsendt for nylig.

Mens »Billeder af børnekulturen« er et forsøg på at indkredse området børnekultur, at analysere og især problematisere den aktuelle børnekulturelle situation, er »Teater for børn« det første i rækken af hæfter, der skal beskæftige sig med delområder inden for børnekulturen. Hæfterne skal ægge til debat og vil samtidig indeholde forslag til løsning af problemerne.

»Billeder af børnekulturen« indleder med at rejse det helt centrale spørgsmål om, hvorfor vi overhovedet opererer med begrebet »børnekultur«. Det gør vi, fordi børn og unge i vores samfund får en speciel status, som en gruppe for sig, der skal »opbevares« på institutioner og indøves i klasesamfundet som kommende arbejds kræfter i erhvervslivet. Børn adskilles fra forældre, deres eksistens bliver opsplittet i en institutions- og en hjemmesfære — ligesom de voksnes er opsplittet i arbejds- og fritidsliv:

»Uden at ændre de økonomiske strukturer i samfundet og befolkningens arbejds- og fritidsliv, vil vi ikke kunne ændre nævneværdigt på børnenes situation. En børnekulturlovgivning vil kun kunne skabe »tålelige« vilkår for børnene, og det må derfor være ud fra denne synsvinkel, vi betragter en eventuel udformning af en børnekulturlovgivning« (»Billeder af børnekulturen« s. 9).

Børnekulturen kan derfor ikke adskilles fra voksenkulturen, kul-

turbegrebet må udvides og kan i det hele taget ikke isoleres fra de politiske og økonomiske strukturer i samfundet.

Arbejdsgruppen gør også op med forestillingen om en »fælleskultur«, hævet over det lag- og klassesdelte samfunds interessekamp iøvrigt, en kultur, som det blot gælder om at få spredt ud til så mange voksne og børn som muligt.

Børnekultur og også kulturkamp

Men kampen står ikke specielt mellem en kvalitetskultur og en masse(trivial)kultur. At trivialkulturen (den kapitaliserede kulturvare) ikke står i egentlig klasse-mæssig og ideologisk modsætning til den borgerlige finkultur (eller kvalitetskulturen), men ligger i historisk forlængelse af denne, gør hæftet klart f.eks. i følgende formulering:

»Langt ind i det, som ofte kaldes »kvalitets«kultur for børn og unge (f.eks. forlagsbranchens produktion af kvalitetsbøger) må man kalkulere med børn og unge som et marked, en samlet købe-

kraft i kroner og øre, som skal fordeles imellem de konkurrerende industrier« (»Billeder af børnekulturen« s. 49).

Det betyder, at tilbudsfilosofien (højnelse af kvalitet og øget udbud) ikke er tilstrækkelig for en progressiv børnekulturlpolitik.

Her må overskrides adskillige (institutions)rammer for at få børnekulturen — på de forudgående præmisser — til at handle om:

»at være selvbestemmende over sin egen tilværelse og sine omgivelser ...«

»selv at gøre iagttagelser og selv at formulere sig ...«

»fællesoplevelser og stimulerende *samvær* med andre« (»Billeder af børnekulturen« s. 28).

— og præcist det samme må gælde for en voksenkultur.

»Billeder af børnekulturen« lagde således en række væsentlige problemstillinger op — uden dog at føre dem ind i en rigtig sammenhængende analyse, hvad der muligvis også ville have svækket skriftet som debatoplæg.

Det kan derfor blive vanskeligt for de kommende debatoplæg

med delemner inden for den traditionelle børnekultur at leve op til de perspektiver, »Billeder af børnekulturen« opkastede. I det første hæfte i denne serie, der med emnet børneteater har særlig interesse for os, foretager arbejdsgruppen da også en afgrænsning af problemfeltet *børneteater* som på en uheldig måde kommer til at reproducere nogle opsplitninger, som det i dag er nødvendigt at overskride, f.eks. mellem teater for børn og med børn. Om dette hedder det i forordet:

»Titlen »Teater for børn« antyder, hvor hovedvægten i dette hæfte ligger: På teatret beregnet for børn, spillet af voksne. Den vægtning har samtidig medført, at både børns brug af teater for voksne og børns egne dramatiske aktivitet har måttet lades ude af betragtning i denne omgang. Der ligger ikke heri nogen almindelig nedprioritering af disse kulturelt meget væsentlige aktiviteter — hverken fra redaktørens eller arbejdsgruppens side.« (»Teater for børn«, forordet).

Men disponeringen får dog nogle konsekvenser, især hvad angår nytænkningen på området.

»Teater for børn«

»Teater for børn« er skrevet af to erfarne børneteaterarbejdere: Eva Marie Møller (med en enkelt artikel) og Lis Vibeke Kristensen, der står for resten af hæftet. Det er godt og rigtigt, fordi det betyder, at den *subjektive* side af børneteaterarbejdernes arbejdsvilkår bliver fremstillet og afbalanceret med en *objektive* betingelser for børneteaterproduktionen, indeholdt i de økonomiske og lovgivningsmæssige rammer.

Hæftet er velkomponeret og velskrevet med en varieret tilgang til komplekset: børneteater: fra rids over børneteatrene historie, lovgivningen på området — eksempler fra en produktionsdagbog — et portræt af en ny teaterarbejder — eksempler, belyst med avisudklip, interviews mm., på enkelte lokale teatres etablering, virksomhed og økonomi (»Møllen« i Haderslev, »Team« i Herning, »Artibus« i Ribe) — og så teaterarbejderens faglige organisationsmuligheder tages op, og hæftet slutter med et lidt spagfærdigt fremtidsperspektiv for børneteatrene.

Den ny teaterarbejder og børnene

Et af de bedste afsnit er portrættet af *autodidakten: en ny teaterarbejder*. Billedet kommer frem i kontrast til *skuespilleren* på de mere etablerede og arbejdsdelte teaterinstitutioner. Den selv lærte børneteaterarbejder har og skal have en række færdigheder: fra at kunne skifte bilhjul, reparere båndoptager, tage interviews, til at skrive tekster, lave kulisser, føre regnskab etc.

Først og fremmest har børneteaterarbejderen et mere differentieret og indfølelse forhold til sit publikum end skuespilleren normalt har, ikke mindst fordi de fleste børneteatre efterhånden producerer deres forestillinger i samarbejde med børn, enten ved samtaler, prøvescener med diskussioner og lign.

Men hvad er det for en viden børneteaterarbejderne har om deres publikum, hvad er det for en indføling og forståelse? Det fremgår af kapitlet »En ny teaterarbejder« og af Eva Marie Møllers dagbogsblade (»Blod, sved og tårer«) og andre steder i hæftet, at indfaldsvinklen til børnene i det væsentlige er *individual- og udviklingspsykologisk*: »Vi fik det indtryk, at børnene i alderen 3-6 år godt kan »tåle« at se en lussing ... Så længe barndommen er opdelt i institutionsalder (3-6 år, 6-8 år osv.), er børnedramatik også nødt til at være aldersinddelt ...« (s. 14 og 15). »Først og fremmest ved de (dvs. børneteaterarbejderne, E.A.), at en fire-årig skal have tingene fortalt på en anden måde end en fjorten-årig ...« »De er også bevidste om, at bybørn reagerer anderle-

des end børn fra et landmiljø. Og der er forskel på børns liv og dermed på deres oplevelsessituation på en kommuneskole i et arbejderkvarter og på en lilleskole i en af Københavns nordlige forstæder ...» (s. 20) »Et af de elementære krav til en børneteaterskuespiller er derfor: Du må kende dit publikum. Du må vide, hvordan børn oplever på forskellige alderstrin, hvilke problemer de har, hvilket sprog etc.« (s. 20).

Dette skal absolut ikke anfægtes som elementærviden. Men hvilke erfaringer får den selv lærte børneteaterarbejder om de sociale, økonomiske omstændigheder, der differentierer børnene på en anden måde end aldersopdelingen — og især hvilke konsekvenser får denne viden for den ny teaterarbejder?

Der kan være flere grunde til, at hæftet går let hen over denne problematik. — Den individualpsykologiske synsvinkel og aldersdifferentieringen er den, der umiddelbart bedst falder sammen med skolernes og institutionernes, dér hvor børneteaterene skal finde deres publikum. Og børnenes umiddelbare reaktioner på spil eller spørgsmål kan også appellere til den psykologisk-indfølelse. Det kræver derimod et mere sammenhængende, systematisk og analytisk arbejde at finde frem til de sociale og klassemæssige varianter for børnenes reaktioner i mødet med teatret og teaterarbejderne.

Det selv lærtes begrænsning

Og så er vi her igen: hvornår skal børneteaterarbejderne sammen lave dette arbejde, når de skal producere kontinuert og ikke kan få statsmidler til uddannelse og efteruddannelse? Hæftets forfattere beklager med rette flere steder den situation. Alligevel kunne man godt tænke sig — mens vi venter på uddannelsesudvalgets forslag og midler til gennemførelsen — at dette debathæfte havde åbnet for eller til en debat om den politiske, sociale og for den sags skyld også kunstneriske fornuft i at børneteaterarbejderne fortsat skal underlægges et produktions-tyranni uden mulighed for sam-

men med andre børneteaterarbejdere fra andre grupper at bearbejde de individuelle erfaringer på en mere sammenhængende måde, så de ikke blot skal dø med gruppens eventuelle opløsning eller blive inden for det enkelte produktionskollektivs rammer. Det kan næppe løses med, at to eller flere grupper slår sig sammen om en *samproduktion*, som er et af hæftets forslag til en fremtidig børneteaterpolitik.

Behov = efterspørgsel?

En anden væsentlig problematik, som man kunne ønske sig taget op i en debat om teater for børn — her i 1978, ti år efter de første opsøgende grupper startede — er spørgsmålet om *behovet* for det professionelle børneteater i Danmark. Alt for længe har behovet været gjort identisk med *efterspørgslen*. I hæftet tales der om det store veldokumenterede behov (dokumenteret af øget slag og flere børneteaterproducenter formodentlig), men hvad er det for *reelle* behov hos pædagoger, forældre, børn og unge, som børneteatrene tilfredsstiller? Og hvordan forholder de sig til børneteaternes pædagogiske, kunstneriske, politiske mål? Den stigende efterspørgsel på børneteater har i mange år været brugt som et *taktisk* argument over for politikere og skeptiske pædagoger og forældre etc. — uden at det har ført til en reel forbedring og sikring af børneteaternes vilkår.

Debat om dansk børneteater i 1978

Børneteaterarbejdere har selv indledt en kritik (og selvkritik) af teatret på skoler og institutioner — bl.a. i dette blad. Her er der f.eks. stillet spørgsmål ved pædagogernes *motiv* til at hente teater på skoler og institutioner og ved børneteaternes *for* villige tilpasning til skoleskema og institutionernes dagligliv. Her blev tillige efterlyst en dialog mellem teaterarbejdere og pædagoger, der rakte ud over køb-og-salg-princippet og ind i det centrale spørgsmål: hvordan undgår børneteatrene en truende politisk og kunstnerisk stagnation, og hvordan forhøjes udbyttet i pædagogisk, social og udviklingsmæssig henseende. Det er iøvrigt en diskussion, der i øjeblikket løber i det svenske tidskrift: »Nya teatertidningen« (præsenteret i BTA nr. 19) og den kan følges med udbytte af danske læsere, for så vidt der er mange paralleller mellem dansk og svensk børneteaters udvikling.

»Teater for børn« åbner ikke for en debat om sådanne centrale problemer for dansk børneteater i 1978. Men hæftet er en god introduktion og information til de pædagoger, forældre, politikere, der endnu ikke kender til børneteateret herhjemme eller ikke vil anerkende dets eksistens.

Hvorvidt hæftet også kan ægge til en seriøs debat om teater for børn, af børn og med børn som et led i samlede bestræbelser for at formulere en progressiv børnekultur herhjemme vil bl.a. afhænge af arbejdsgruppens dispositioner for kommende hæfter.

»Teater for børn« — Børn — Kultur — Samfund (skriftserie), Kulturministeriets arbejdsgruppe om børn og kultur.

I Teltprojektets spor

Lena Bjørn og Lise Poulsen har tidligere i dette blad (nr. 18) skrevet om de frie svenske teatergrupperes store teltprojekt i sommeren 1977. Her fortæller de — med udgangspunkt i et seminar, der var arrangeret for de lokale støttekomiteer i Karlsskoga i januar 1978 — om, hvilke spor teltprojektet har sat på turen gennem Sverige.

Teltprojektet, som gennemførtes i sommeren 77, er den største manifestation, som nogensinde er gjort af den frie kulturbevægelse i Sverige.

I det store 4-mastede cirkustelt spilledes forestillingen »Vi äro tusenden« — om den svenske arbejderklassens historie 96 gange. Under den 5 måneder lange turné besøgte de 31 byer fra København til Umeå, og over 100.000 mennesker så stykket.

Teltet, rekvisitter og kulisser ligger nu pakket sammen i en lade uden for Göteborg. De fleste af medlemmerne er tilbage i deres gamle arbejde, i teatergrupperne eller på institutionsteatrene.

Men dermed er historien ikke slut. Teltprojektet (herefter TP) eksisterer stadigvæk. »Nationalföreningen för Arbetarrörelsen i Sverige« er blevet til »Teltprojektet« en produktionsforening. Der er blevet dannet en 12-mands komité, som skal varetage løbende opgaver. De mødes ca. en gang om måneden, og har bl.a. til opgave at sammenkalde til stormøde for hele gruppen. De skal sikre en videre diskussion af TP's placering i den socialistiske kultur plus at de skal forvalte TP's ejendom — bl.a. det tekniske udstyr. Det er blevet besluttet, at det tekniske udstyr kan lejes ud til andre grupper mod et mindre beløb, og at teltet ikke kan lånes eller lejes ud.

Det er allerede nu besluttet, at TP vil lave en ny produktion i sommeren 79.

TP's økonomi kom til at løbe rundt med et overskud på 80.000 kr., dvs. pengene er ikke egentligt overskud, men en del af de 420.000, som kom ind på støttefonden. Oprindeligt havde TP tænkt sig at betale alt tilbage, men de har besluttet, med lokal-komiteernes samtykke, alligevel ikke at betale disse penge tilbage. Det ville nemlig betyde, at de blev nødt til at sælge en stor del af det tekniske udstyr. Det er fantastisk vigtigt for det fremtidige arbejde, at de råder over dette udstyr — at de har deres eget produktionsmiddel, da de på den måde ikke er totalt afhængige af statsstøtte og ikke skal starte

forfra med at skrabte penge sammen hver gang.

Af aktiviteter, der er udløbere af TP, kan nævnes bogen om TP, som skal udkomme til efteråret, og filmen, der får premiere nu til april: »Filmen om Teltprojektet er en rejse gennem Sverige 1977, hvor hændelser og menneskeskæbner i samfundet væves sammen med musik og teater fra forestillingen. Filmen vil vise, at kultur og arbejde altid hører sammen og er en del af kampen for brød og menneskeværd.«

De efterfølgende seminarer

Siden afslutningen af turneen har TP afholdt to seminarer. Det første var et internt for TP's medlemmer. Her gjorde de status over deres arbejde og udøvede selvkritik af stykkets politiske indhold. Derudover diskuteredes fremtidsplaner, og de vedtog at lave et nyt teltprojekt i 79. I det offentliggjorte referat fra seminariet har vi savnet en argumentation for at lave et nyt TP ligesom de heller ikke fortæller meget om, hvad TP har betydet for de enkelte teatergrupperes videre arbejde, både hvad angår arbejds- og organiseringsformer — man kan vel næppe tro, at grupperne fortsætter med at arbejde på samme måde, som før de gik ind i TP.

I januar 1978 afholdtes så det andet seminar, hvor vi deltog. De var for de lokale støttekomiteer, som blev dannet på spillestederne rundt om i Sverige. Ud af 30 lokalkomiteer (herefter LK) var 16 repræsenteret på seminaret, og foruden dem var der 15 medlemmer fra TP plus enkelte repræsentanter for kulturelle organisationer såsom »Teatercentrum« og »Kontaktnettet«.

Om lokalkomiteerne

Om baggrunden for oprettelsen af disse lokalkomiteer udtalte TP sig allerede i efteråret 76: »Naturalvis hænger hele projektet i luften, hvis det ikke lykkes for os på et tidligt stadium at få et intimt samarbejde igang på lokalt plan. Hvis ikke det sker, er der en stor risiko for, at vi bare bliver en døgnflue og forsvinder uden at efterlade os spor. Hele projektet bliver da kun et mål i sig selv.

TP's »spor« trådte tydeligt frem på seminaret i Karlsskoga. Her udveksledes erfaringer omkring det lokale støttearbejde, og de indhøstede erfaringer blev udgangspunktet for en diskussion af de videre perspektiver i den kulturpolitiske kamp i Sverige i dag.

For os som udenforstående var det fantastisk spændende at høre om alle de aktiviteter som foregår rundt om i landet; samtidigt var det nok et noget forvrænget og overdimensioneret billede, man fik af venstrefløjens aktivitetsniveau — det var jo hovedsage-

ligt de LK, for hvem støttearbejdet havde fungeret bedst, der var præsenteret på seminaret — og de der var interesseret i at arbejde videre med projekter af lignende art.

TP henvendte sig i sin tid (efteråret 76) til både offentligheden og til alle politiske grupper og foreninger, spændende fra socialdemokratiet til SKP, med et opråb om at danne lokale støttekomiteer. Dette resulterede i det positive, at der i mange byer opstod et samarbejde mellem venstregrupperne, omkring dette helt konkrete stykke politiske arbejde. Der kom også folk til, som aldrig før havde arbejdet politisk. Det konkrete arbejde tiltrak folk. LK har for en stor del bestået af ungarbejdere og arbejdsløse. I alt har der været ca. 2000 mennesker involveret i støttearbejdet. Samarbejdet har vist sig at fungere bedst i de mindre byer, TP har været en oplagt chance for dem til at bryde de små gruppers isolering fra den øvrige befolkning.

De socialdemokratiske organisationer og SKP (svarer til Kommunistisk Arbejder Parti, KAP) afviste over hele linien at samarbejde. I Ronneby var det socialdemokratiske kulturforum dog først gået med i samarbejdet — indtil det fik direktiv fra centralt hold om at boykotte dette »kommunistiske« projekt.

LK's funktioner kan stort set inddeles i to kategorier: For det første har LK fungeret som distributionsorgan for TP og for det andet har de været selvstændige lokalpolitiske grupper.

For folk i LK har det været en ny og anderledes måde at arbejde med agitation og propaganda på, hvor fantasien og det kollektive arbejdsfællesskab har været de drivende kræfter.

Om »markedsføringen«

Det første og største problem for LK var at sørge for, at billetterne blev solgt. For at kunne skrabte så mange tilskuere sammen (helst 1000 til hver forestilling) måtte de tage helt nye og utraditionelle metoder i brug for at sprede information om projektet og reklamere for det. Gennem gadeteater, lokale støttearrangementer med sang og musik, gennem bandaroler, løbesedler, plakater, plancheudstillinger, lokalradio og TV, balloner og avisreklamer, lykkedes det da også for LK at nå ud til et bredere publikum end de fri grupper tidligere har været i stand til. I Växjö lavede LK en gadeteaterforestilling: »Vi rejste et militærtelt på Båttmanstorget og satte højttalere op. Skuespillerne drog først rundt i byen for at lokke folk til torvet og opførte bagefter et program. Kongen og Sylvia medvirkede! En af skuespillerne

fortsættes næste side

I Teltprojektets spor

fortsat fra foregående side

var klædt ud som betjent, hvilket foranledigede en anmeldelse til politiet om, at en af deres kolleger optrådte underligt i byen. Stor udrykning!

Mht. publikum sagde en pige fra LK i Västervik:

»Det positive er, at vi er nået ud til så mange uden for organisationerne. Det var et bredt og livligt publikum, og der var folk, som ellers ikke plejer at gå til lignende arrangementer. Jeg genkendte en del socialdemokratiske politikere og centerpolitikere blandt tilskuerne, ligesom der også var mange ældre og helt unge.«

TP har manifesteret sig i folks bevidsthed og har på mange steder — især i de mindre provinsbyer, opfyldt en vigtig funktion, idet der ikke findes noget kulturelt tilbud for egnens folk overhovedet. Fra Ronneby fortalte man, at »Teltprojektet var årets begivenhed i byen, alle folk snakker om det endnu.«

Det samlede indtryk af lokalkomiteernes arbejde understreger, at TP valgte rigtigt i at danne deres eget distributionsorgan, idet den enkelte LK har været forankret i sin by og har vidst, hvordan man bedst kom ud til folk. Denne offensive markedsføring fra TP's og i særdeleshed fra LK's side har resulteret i, at 110.000 mennesker har set forestillingen, og disse tal er svære at negligere for Kulturrådet, der konsekvent har nægtet at give tilskud til projektet.

Desværre har TP eller LK ikke foretaget nogen sociologisk undersøgelse af publikums sammensætning, og man har altså ikke nogen konkrete facts om, hvilke samfundsgrupper man er nået ud til. Kun hvad man har kunnet vurdere ud fra udseende og alder.

Den anden og meget vigtige funktion, som LK har udøvet, er arbejdet med at lave udstillinger om arbejderklassens historie på lokalt plan — altså et slags supplement til forestillingen.

TP opfordrede allerede i deres første udkald til byerne folk til at lave disse udstillinger, og mange har fulgt opfordringen. I mange byer opdagede man, at der faktisk eksisterede arkiver over arbejderbevægelsens historie, og de var til stor nytte i dokumentationsarbejdet.

På seminaret fortalte LK om deres udstillinger, og vi så lysbilleder, bl.a. af Hålsingborggruppens udstilling, som var meget fin. Det var et 7 m langt maleri, der som grundelement havde en kurve, der viste antallet af demonstrerede på 1. maj i Hålsingborg fra 1890 til 1977. Desuden var der illustreret vigtige årstal og begivenheder i Hålsingborgs historie. Hålsingborggruppen siger om deres arbejde:

»Omkring 20 personer deltog, voksne, unge og børn. Alle amatører. Vi fandt en udtømmelig mængde af begivenheder, morsomme historier, billeder og statistik. Desværre var der ikke plads til at få det hele med. Derfor vil vi fortsætte og lave mindst én udstilling mere om Hålsingborg.«

Udstillingerne blev vist i bogteltet i forbindelse med forestillingen.

gen, men mange steder vistes de også på biblioteker og på offentlige steder i byen.

I Växjö turnerede LK rundt i hele Småland i 14 dage med deres udstilling, og efter TP's besøg var udstillingen rundt på forskellige skoler og fritidshjem.

Det er blandede erfaringer, der har arbejdet med udstillingerne, kan berette om. Nogle steder har de fået velvillig modtagelse — hjælp fra arkiver og museer, penge fra kulturnævnet, og et enkelt sted endog fra ABF (Arbetsnærheds Bildningsförbund — svarer til AOF). Andre er stødt på modstand fra forskellige lokale myndigheder. Gruppen i Umeå

nogle af nabobyerne — men ikke fra alle, fra en kommune fik man følgende svar: »I kan da vel ikke forvente, at Bjuvs kommune, som har socialdemokratisk majoritet, skal støtte et projekt, som på den måde sværter socialdemokratiet til.«

Alle udstillingerne er siden blevet samlet, og er blevet lavet til en stor udstilling i kulturhuset i Stockholm — en udstilling om Teltprojektet og om lokalkomiteernes arbejde. Udstillingen går fra d. 25. februar til 25. marts — 1 den blev åbnet med en dags underholdning, uddrag fra forestillingen og dans bagefter til musik af teltorkesteret.

skrivning må ikke så uimodsagt. Risikoen er, at den for alt for mange fremstår som sandheden.«

Stykket agiterer for, at vi skulle have valgt kommunisterne revolutionære vej i stedet for socialdemokraternes reformvej. Men der er ingenting om motiverne til at folket valgte den sidstnævnte.«

Og hvad er der så sket med lokalkomiteerne?

En del af dem er opløst. Folk er gået tilbage til deres tidligere politiske organisationer. Det er få steder, at LK eksisterer som gruppe, men mange steder har de dannet nye aktiviteter og organisationer, som folk er gået ind i.

turpolitik og kulturstrategi for fremtiden. Der var, som oftest når tingene kommer op i de lag, megen uenighed, og vi nåede ikke frem til nogen konklusion. Men der blev berørt mange vigtige emner.

For at vi ikke skal rode os ud i alt for mange problemstillinger, vil vi i det følgende forsøge at fremhæve nogle af de problemer, som vi synes, også kan være relevante for danske teater- og musikgrupper.

Et tilbagevendende emne var forholdet mellem partiorganisationer og kulturbevægelsen:

I det partipolitiske arbejde er kulturkampen altid kommet i anden række. For at dette skal kunne ændres, må der for begge siders vedkommende ske en tilnærmelse. Partier og foreninger må væk fra udelukkende at arrangere koncerter og teaterforestillinger. Det er nødvendigt, at de begynder at diskutere, hvilket indhold og hvilken form man ønsker, at kulturen skal have. Samtidig er det vigtigt, at stjernedyrkelsen omkring de professionelle grupper brydes. De må forsøge at komme ud af deres isolation og knytte kontakter til andre samfundsgrupper. I dette arbejde er det meget vigtigt, at f.eks. teater og musikgrupper begynder at samarbejde med basisorganiseringer, som f.eks. miljø- og beboerbevægelser, fagforeninger, strejkekomiteer og kvindebevægelsen, der jo også er en del af hele kulturbevægelsen. I sådan et samarbejde kan man begynde at stille krav og kritisere hinandens arbejde, samtidig med at man kan støtte hinanden i den fælles kamp mod reaktionen. Dette betyder helt sikkert en kvalitativ ændring af de professionelle gruppers udtryksformer og arbejdsmetoder, samtidig med, at det betyder et mere aktivt forhold til sit publikum.

Den måde TP organiserede sig på med LK, er begyndelsen til et samarbejde mellem basisorganisationer og professionelle grupper — og også et skridt henimod at ændre forholdet til sit publikum.

Diskussionen på seminaret antydede, at der er vilje til at fortsætte dette samarbejde. Dog var der uenighed om, hvordan man skal gribe det an. På seminaret — og i teltgruppen — kan der spores forskellige indstillinger, og de er efter sigende geografisk bestemt. Nemlig således at man blandt Göteborgsgrupperne har arbejdet på at få kulturen ud til så mange som muligt, så effektivt som muligt, mens man i Malmö satser på at aktivere folk til at tage del i kulturbevægelsen.

Disse indstillinger kan man også spore i snakken om det nye teltprojekt 79. Nogle siger: næste gang kan vi nå ud til 5 mill. mennesker (vi ved ikke, hvor bogstaveligt dette skal tages). Andre siger, næste gang skal vi lave et stykke sammen med lokalkomiteerne. Planerne om det nye TP er endnu uspecificerede.

Flere på seminaret syntes, det var en god idé, hvis man lod LK levere materiale til stykket og inddrog dem i produktionen. Samtidig skulle man skære ned på omfanget af turneen, så man havde tid til at blive lidt længere på hvert sted, på den måde kunne der blive tale om en bedre udveksling af erfaringer mellem TP-folkene og folk fra lokalkomiteen.

fortæller følgende:

»I Hörnefors skulle vi med bibliotekarens og kulturnævnets tilladelse vise udstillingen i to uger. Udstillingen blev opstillet i forhallen, som er fælles med bl.a. politi og sygekasse. På udstillingens første dag ringede bibliotekaren og meddelte, at han havde været tvunget til at pille udstillingen ned, da en af de kommunale embedsmænd mente, at den var farlig set ud fra brandsikkerhedssynspunkt. Hvis der udbrød brand og panik ville den være en hindring. — Det underlige var, at ABF i 1975 havde haft en lignende udstilling, og da havde der ikke været det mindste snak om brandsikkerhed.«

Også i andre forbindelser mødte man forhindringer fra kommunens side. I Hålsingborg arrangerede man gratis busser fra

Hvad der skete efter turneen

På seminaret berettede LK også, hvad der siden hændte i de forskellige byer, efter at TP havde rykket teltplæne op og var rejst videre. Så godt som alle repræsenterede grupper sagde, at TP havde haft en positiv virkning, at det havde været med til at starte en kulturpolitisk debat på stedet.

I Hålsingborg dagblad diskuteredes rimeligheden i, at kommunen »med skattepenge støtter politiske opvisninger, som arrangeres af det yderste venstre.«

I Umeå førtes der i over en måned en debat i den lokale avis. En debat om TP's historieskrivning og specielt om deres fremstilling af socialdemokratiet. Her følger et par citater:

»Det yderste venstres historie-

Her kan nævnes: Malmö — en del af gruppen dannede en studiekreds i arbejderbevægelsens historie. Karlstad — af gruppen dannedes en musik- og gadeteaterforening. Ronneby — her dannedes i efteråret en forening for arbejderkultur, som fik et lokalt og åbnede en bogcafé. Halmstad — en del af gruppen dannede en teatergruppe. Disse nye grupper har så igen aktiveret andre folk.

Mange af LK gav udtryk for, at i det øjeblik TP kom op at stå igen, skulle de nok være der og bakke op. Desuden har LK givet tilsagn om at hjælpe til med distributionen af bogen og filmen.

Hvordan kommer vi videre?

Den sidste dag på seminaret tog vi fat på de større linier — kul-

Repertoirenyt er en løbende orientering om tilføjelser, ændringer og korrektioner i forhold til det repertoire, der er anført i repertoirebrochuren »Børne- og ungdomsteater 1977-78«.

Ligesom det gælder for repertoirebrochuren, gælder det også for repertoirenyt, at hverken stat, Samarbejdsudvalg, Børneteatersammenslutningen eller redaktionen af BTA garanterer for omtalte forestillingers kvalitet, politiske bevidsthed eller pædagogiske udformning.

Bådteatret

Frederiksholms Kanal 27-29
1220 København K
Tlf. (01) 12 14 60

Sommerturné

Helsingør 8. maj — 20. maj
Roskilde 22 maj — 3 juni
Holbæk 5. juni — 17. juni.

På turneen spiller vi Peter Poulsens nye stykke *Balladen om Mary Read* med scenografi af Birgitte Livbjerg. Thomas Malling er instruktør. De medvirkende er Egon Stoldt, Jens Brenaa, Marie Møller, Søren Lænkholm og Vibeke Illum.

Spilletider:
mandag 9.30 og 11.00
tirsdag 9.30 og 11.00
onsdag 11.00 og 15.00
torsdag 9.30 og 11.00
fredag 9.30 og 11.00
søndag 16.00

Billetpris: 12 kr.
Aldersgruppe: 6-14 år
Billetbestilling: (01) 12 14 60

Vi ber jer om, så vidt det er jer muligt, at bestille billetter inden d. 5. maj. Efter denne dato vil der være omstilling på vores telefon.

Fra d. 7. august er vi igen tilbage i København, hvor vi osse spiller på de ovennævnte tidspunkter.

Balladen om Mary Read

Aldersgruppe: 6-14 år.
Sted: Det Caribiske Hav.
Tid: Det tidlige efterår 1718.

Den engelske statskasse er ved at blive slunken. De enorme indtægter som plejer at tilflyde kassen, er i løbet af de sidste par år blevet mindre og mindre.

Arsagen hertil er sørøveriet.

Det Caribiske Hav er ideelt for sørøvere. De fuldt lastede handelsskibe, der har hentet råvarer i Syd- og Mellemamerika, er et oplagt bytte for piraterne, fordi de europæiske lande sejlede store rigdomme, guld, sølv, diamanter, sukker, kakao, træ og andet hjem til Europa. Alle kom gennem det Caribiske Hav og så lå sørøverne eller piraterne og ventede på dem og plyndrede dem. Det Caribiske Hav var velegnet, fordi der var så mange øer, man kunne skjule sig på.

I 1718 var den engelske konge blevet træt af, at så mange af hans skibe blev plyndret på vej hjem. Han sendte en guvernør afsted for at gøre det af med piraterne. Denne guvernør hed Woodes Rogers.

Stykket er halvdokumentarisk og beretter om hvilke problemer det kan give, når en kvinde befinder sig i en så udpræget mandsverden.

Virkelighedens og stykkets Mary Read blev opdraget til og udgav sig for at være en mand, og på det tidspunkt, hvor vi kommer ind i historien, er der ingen der er klar over, at mr. Read i virkeligheden er en kvinde.

Vi følger den daglige dont på skibet og hvordan begivenhederne tager fart, da der opstår mytteri på skibet under ledelse af den grumme sørøverkaptajn Calico Jack Rackham.

Vi følger Mary Reads problemer med at leve i denne mandeverden, og vi oplever, at selv for mændene er det ikke altid lige let at skulle leve op til det så velkendte mandsideal.

Jens Ole Bruun-Rasmussen

Scenearinstruktør og scenograf (FDS)
Tlf. (03) 98 42 86

— har tid til

1. en eller to instruktioner inden for dukkespil (for børn eller voksne) fra omkring 1. maj d.å.
2. at lave dukker og scenografi (til dukkespil eller andre teaterformer) straks.

Venlig hilsen,
Ole Bruun-Rasmussen
Vårbækvej 6 — Rø
DK-3760 Gudhjem

Gruppe 38's børneteater

Frederiksgade 34
8000 Århus C
Tlf. (06) 13 53 11

Peter Fidus

— et spil om magt og succes

— efter Sven Wernstrøms bog, bearbejdet af gruppen for aldersklassen 12-17 år.

På grund af stor efterspørgsel efter denne forestilling har vi besluttet at forlænge turnéperioden sæsonen ud. Som noget helt nyt har vi til denne forestilling fremstillet *undervisningsmateriale*. Prøveeksemplar af dette samt vor nye brochure kan rekvireres på teatrets telefon.

Slagord — slogans — reklamepsykologi — Hvem står bag???

I »Reklamens blå Almanak« finder vi ham:
Navn: Karl Peter Rasmussen.
Alder: 32 år.
Profession: Public relations, moderne design og progressive salgssystemer.
Arbejdsområde: Psykologisk reklame, kreativ markedsføring, raffineret annonceindustri. Han har på fire år oparbejdet sit velrenommerede bureau fra et lille kontor i Badstuegade uden telefon til en ejendom i Super Max Citycenter med et ukendt antal ansatte.

Karl Peter Rasmussen er nu i forretningskredse kendt under navnet *Peter Fidus*.

ET STYKKE DE MA SE!!!

Antal medvirkende: 4
Varighed: 1 time og 15 min.
(+ evt. efterfølgende debat)
Max. antal tilskuere: 125.
Scenekrav: Gymnastiksal el. lign.
(spillepladsens mål: 6 x 6 m)
Mørklægning påkrævet.

Teatergruppen Fair Play

»Wegenersminde«
Wegenersmindevej 10
4300 Holbæk
Tlf. (03) 43 85 95, mandag kl. 14-16, tirsdag-fredag kl. 10-12.

Pga. sygdom under opsætningen af vort nye ungdomsstykke *Enhver er sin egen lykkes smed* har vi set os nødsaget til at udsætte premieren til oktober 1978, sæson 78/79. Bestiller gives allerede fra 1. august 1978.

Yderligere oplysninger vil komme i den røde fællesbrochure for børne- og ungdomsteater og i teatergruppen Fair Play's brochure, som blir sendt ud sidst i august. Emnet vil stadig være ungdomsarbejdsløshed.

Filuren

Vestergade 3 B
8000 Århus C
Tlf. (06) 12 56 23 — ma.-fr. 10-16

Mig og min søster

Aldersgruppe: 10-14 år.

Pga. forestillingens store succes er turnéperioden udvidet med følgende periode: tirsdag den 16. maj — fredag den 9. juni.

Al henvendelse om forestillingen til Filuren.

Fiolteatret

Halmtorvet 9
1700 København V
Tlf. (01) 24 00 60 — 24 00 77

Teatrets to børnegrupper slutter sæsonen 15. april. De har spillet *Et stykke om mobbing* for de 9-12 årige og *Fremtid til alle* for de 12-16 årige. Efterspørgslen har været stor, og mange institutioner har derfor ikke kunnet få vores forestillinger. Som følge heraf har vi besluttet at fortsætte med *Fremtid til alle* i sæsonen 78/79.

Et stykke om mobbing har været spillet i to sæsoner, så nu vil vi gerne lave noget nyt. Det bliver et stykke om vold og vil — ligesom mobbing-stykket — bliver skrevet af Biba Schwoon.

Vi be'r om, at vore kunder melder sig tidligt — også selv om man endnu ikke er sikker på bevillinger, men bare er interesseret. På den måde har vi de bedste muligheder for at tilrettelægge vore turneer hensigtsmæssigt.

Ishøj Teater

Brentedalen 8, Tranegilde
2635 Ishøj
Tlf. (02) 73 60 98 kl. 9-14

Ishøj Teater spiller indtil d. 17/4 forestillingen *Bag bjergene* for de 10-14 årige. Stykket handler om en modstandsgruppe, der fremstiller illegale blade i en diktatorisk stat.

Fra den 18/4 til den 12/5 spilles

Drømmen for de 6-10 årige. Forestillingen handler om en ung rejsendes møde med en fremmed kultur.

Fra den 16/5 spiller teatret *Dansen*, der er beregnet for de 3-6 årige og handler om to spillemænd, der introducerer dansen og musikken til en lille isoleret bjerglandsby.

Publikum hentes ved institutionen eller skolen i busser og spiser efter forestillingen den medbragte mad til et glas orangeade eller kaffe eller te, mens de medvirkende taler med dem. Prisen er incl. transport og servering 13,25 kr. inden for Storkøbenhavnsområdet.

Fra den 16/5 spiller teatret endvidere voksenforestillingen *Gensyn* for forældrekrede. Stykket handler om to menneskers møde efter 15 års adskillelse. Publikum hentes ved institutionen i en bus til 50 personer, og der serveres kaffe eller te efter en kort redegørelse for teatrets daglige arbejde. Pris: 800 kr. pr. bus.

Jomfru Ane Teatret

Jomfru Ane Gade 23
9000 Ålborg
Tlf. (08) 13 60 44

Jomfru Ane Teatret spiller resten af sæsonen ungdomsforestillingen *Asfaltballet*.

Materiale om forestillingen kan rekvireres på tlf. (08) 13 60 44.

Kaskadeteatret

Jan Torp's Teater
Montanagade 15
8000 Århus C
Tlf. (06) 12 04 48

Gøglere og galskab

I forbindelse med omtalen i sidste nummers repertoirenyt af Kaskadeteatrets nye forestilling *Gøglere og galskab*, manglede visse oplysninger: Aldersgruppe: fra 6 år og opefter.

Pris:
Ved max. 250 tilskuere 2.300,- + moms 414 = 2.714 kr.
Ved max. 500 tilskuere 4.100,- + moms 625,- = 4.725 kr.

Ved max. 1000 tilskuere 7.500,- + moms 1.144,- = 8.644 kr.
Ved max. 1500 tilskuere 11.000,- + moms 1.678,- = 12.678 kr.
Spilleperiode: fra 20. maj.
Fra 1. maj gælder følgende priser for Kaskadeteatrets øvrige forestillinger:

Gøglerne kommer

Ved max. 250 tilskuere 2.200,- + moms 396 = 2.596 kr.
Ved max. 500 tilskuere 4.000,- + moms 610 = 4.610 kr.
Ved max. 1000 tilskuere 7.400,- + moms 1.129 = 8.529 kr.
Ved max. 1500 tilskuere 10.900,- + moms 1.663 = 12.563 kr.

Hovsa

Max. publikumsantal 180.
Pris 1.700,- + moms 306 = 2.006 kr.

Den lille Opera

Ahornsgade 13
2200 København N
Tlf. (01) 37 34 34, hverdage 10-16

Musik-butik

Ny forestilling fra »Den lille Opera«.
Efter at »Den lille Opera«, Mini-operaens børnemusikteater, har afsluttet mere end 260 turnéopførelser af *Bastian og Bastienne* har teatret 7. april premiere på en helt ny forestilling.

Teatret har samtidig fået ny teaterleder, børnemusikpædagogen, komponisten, forfatteren og tegneren Fin Alfred Larsen f. 1939.

Hans første forestilling *Musik-butik* bygger på hans omfattende erfaringer i et musikalsk og pædagogisk virke, der har stået på siden 1959.

Fin Alfred Larsen har komponeret utallige børnesange, udgivet nogle af landets mest anvendte sangbøger for børn, ledet eller deltaget i bl.a. Tingluti, Røde Lue, folkemusikgrupper og meget mere. Han er en alsidig og erfaren musiker, kendt bl.a. fra børne-TV. Han har udgivet flere plader og er kendt på skoler landet rundt som pædagogisk vejleder.

Nu gælder det teater for børn. Produceret sammen med »Den lille Opera«s faste stab. Vi har nu kunnet udvide antallet af kunstnere fra 3 til 6, desuden er foruden teaterledelsen ansat 1 tekniker og 2 medhjælpere til kontoret.

Musik-butik

Komponeret og forfattet af Fin Alfred Larsen.
Musikteater for børn mellem 5 og 12 år.

Handlingen udspiller sig som begivenheder omkring Erlings Musik-Butik. En operasangerinde, en musiker og 3 spillere samt en række store dyr oplever et godt teaterforløb med udgangspunkt i musik. Musik som sange, som rytme, som melodi. Musik på guitar, på saxofon, på violin, på tromme og på mange andre instrumenter, herunder de, der hyppigst anvendes i skolen. Velkomponeret musik, der viser det musikalske sprogs alsidighed, men som samtidig viser, hvorledes musik og dramatik går i spænd i musikteater. Melodier, der kan forventes brugt af børn og lærere, længe efter at »Den lille Opera« er rejst videre til nye spillesteder.

Men samtidig musik og handling, der lærer os, at gennem musikalsk udfoldelse og samvirke, bliver livet bedre at leve og menneskelige problemer nemmere at løse. Altså en forestilling med et budskab.

Musikalsk indstudering: Fin Alfred Larsen og Mette Stig Nielsen.
Instruktion: Annette Biilmann.
Scenografi: Dan Voigt Lønholdt.
Store dukker og dyr: Dan Voigt Lønholdt og Luisa Azeri.
Grafisk materiale: Per Falck-Rasmussen.

Medvirkende: Sangerinde: Bodil Bang-Rasmussen/Karin Thomsen.
Musiker: Fin Alfred Larsen/Kim Menzer.
Spillere: Erling Barkholdt, Søren Frank Christensen og Karin Kaad.
Tekniker: Steen Reither-Andersen.
Aldersgruppe: spænder så vidt som 5-12 år.
Pris: 1.500 kr. + moms.
Turnéperiode: 7/4-1/6.

Køberne af forestillingen får tilsendt et lærermateriale, der om det ønskes, muliggør at børnene kan én af sange på forhånd. Børnene inddrages under alle omstændigheder aktivt i det musikalske forløb. Kan de også én sang på forhånd, bliver det endnu mere spændende.

Videre tilbydes skolerne efter forestillingen en »sang-, spil selv-, dans

selv- og form selv-bog«, som gør det muligt at arbejde videre i timerne på grundlag af forestillingen. Bogen er udarbejdet af Fin Alfred Larsen.

Der forventes pladeindspilning af musik og sange.

Det lille Teater

Lavendelstræde 7
1462 København K
Billetsalg tlf. (01) 12 27 13
Kontor tlf. (01) 12 12 29

Vi her på Det lille Teater har den 17. april premiere på sæsonens sidste forestilling *Bland dig i farverne*, som Vivi Pedersen, Torben Hellborn og Frederik Gersby forfatter i samarbejde med Laila Hodell, medens Jørgen Torp tager sig af instruktionen og Lars Helltoft sig af teknikken. Vi spiller til og med 31. maj.

Stykket, der har en collageagtig form, er bygget op som en rejse gennem farverne, hvor vi i hver enkelt farve blir væk eller kommer til syne, leger med dukker og os selv, og snakker om, med eller til ting, f.eks. hvorfor har det røde hjerte det skidt? Er det cigaretter eller forurening eller er det kærlighedssorger? Og kan en politibetjent være gul? Eller Robin Hood blå? Tre personer tar på jagt ind i farverne efter noget den ene har tabt, tre mennesker der hver især osse har deres problemer, ikke se, ikke høre, ikke tale og alligevel er solen gul og et spejlæg.

Forestillingen er beregnet for de 3-9 årige og spiller som følger: Man., tir., ons., 9.30 & 11.00, tor., 11.00 & 15.00, fre., 9.30 & 11.00, lør., lukket og søn., 14.00 & 16.00.

Det ny Musikteater

— har fået ny adresse og telefonnr.:
Allégade 8 B
2000 København F
Tlf. (01) 24 47 49.

Mozarts *Tryllefløjten* spilles ikke i perioden 5/4-15/5. Men genoptages i pe-

REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT

rioden 16/5-31/5 væsentligst for stationære forestillinger i København. I begyndelsen af maj måned skal vi arbejde med forestillingen til en tysk udgave i forbindelse med gæstespil med forestillingen i Wien i juli måned i 14 dage.

Leif Sundberg og Lars-Eric Brossners *Carmelos Drømme* spilles ligeledes til og med 31/5, hvor sæsonen slutter 100 pct.

Teatret vil gerne allerede på nuværende tidspunkt meddele, at begge ovenstående forestillinger også findes på repertoiret i sæson 78/79 til forhåbentlig glæde for alle dem, som teatret ikke har kunnet honorere forespørgsler i denne sæson.

Ligeledes en tak til publikum og købere for teatrets første sæson.

(Vedr. begge forestillinger: se venligst sidste nummer af Børneteateravisen).

Berit Ohlin

Bergslagsvägen 107
730 66 Ramnäs
tlf. 00946-220/35738

Kontaktperson i Danmark:
Finn Strandgaard
Søbakken 35
2920 Charlottenlund
Tlf. (01) 64 24 71

Alle børn er honningspisere!

Man kan næsten høre stilheden i rummet, hvor børnene sidder på deres puder og venter på, at Peter Plys skal åbenbare sig. Forventningerne bryder ud i undertrykte fnis, da alle kan høre ham komme rumsterende et eller andet sted.

Og Plys kommer ud gennem et hul i »træet«, der i virkeligheden er et tæppe med applikationer, som hænger i en døråbning. Han kommer ud med halen først, stor, tyk og klædt i en ladden bjørnepels. Kun ansigtet med den sortmalede næse titter frem. I hånden har Plys en krukke med honning.

En del af børnene udtrykker en undertrykt jubel. Andre ser lidt tvivlende ud. Hvordan skal man egentlig forholde sig til dette store, nye? Men koncentrationen om Plys er enorm. Hvornår ser man nogensinde en så dyb koncentration, som når børn engageres? Det er let for Berit Ohlin alias Plys at pejle stemningen med det samme. Det er let for hende at opfange børnenes kommentarer og improvisatorisk forbinde dem med det, som skal ske. Plys, der jeg-centrerede, ikke altid så intellektuelt højtstående, men yderst venlige bjørn, kommer hurtigt på niveau med børnene, fordi de ikke behøver at føle sig underlegne.

Hej! Nej, hvor mange bjørne, siger Plys. Og så er der kontakt. Alle har fundet sig tilrette, og reservationen hos de sidste afløses af nysgerrighed. De frejdigste begynder at stille spørgsmål, kommentere eller tager sig en smagsprøve med pegefingeren i honningkrukken.

Berit Ohlin betjener sig af enkle midler i den knapt én time lange forestilling. Men hendes »teaterleg« er altid opbygget omkring honningkrukken, tisses-tasselen og elefantdyret. Hun har selv produceret forestillingen og har opnået en sikker rutine ved at have spillet over 120 forestillinger i Sverige og Norge.

Det vigtigste i forestillingen er at aktivere børnene, hvilket selvfølgelig er lettest i mindre grupper. Alle kender jo Peter Plys, og alle vil fortælle om, at de har læst om ham, eller har plader og puslespil med ham. Hvor er Grislingen? Hvor er Æslet? spørger nogen, mens Plys luffer rundt med

bjørneagtig graciositet og lader alle få lov til at føle på pelsen.

Det er også en forestilling, hvor der etableres kropskontakt og et aktivt samspil mellem børn og voksne.

Har nogen set en »tissel-tassel«? Og Plys beretter om sin første rædsel ved mødet. Ophidselsen stiger en del i rummet, når alle med Plys i spidsen sniger sig rundt i fantasiskoven og lytter til det vindsus i trætoppene, de selv frembringer. De voksne forestillere spredte træer, og alle kryber nærmere hverandre for at fremmane Tissel-tasselen, som til slut overhovedet ikke skræmmer nogen, men bliver en bekendt i fantasiens skov. Der findes altid et irrationelt træk hos børn, men Plys har jo trods alt som voksen mulighed for at opretholde grænserne mellem anarki og aktivitet, mellem »busen på« og engagement. Og det er uendelig populært, når frøkener eller forældre drages ind i legen og grænserne mellem voksne og børn udnyttes.

Til sidst leger Plys elefantdyrs-legen med børnene: Hvem vil være små elefantdyr? Hvem vil være tilskuere? Der er aldrig nogen mangel på frivillige. Og plys bygger en grube af voksne for siden at bære alle de små elefantdyr derhen. Her kommer kropskontakten ind, og det hænder ofte, at en og anden vil bæres både to og tre gange af Plys, som er så stærk, stor og tryk. Tilliden er nu så stor, at Plys uden videre kan lade børnene gennemføre også »rodede« ting, uden at det glider ud af hendes hænder.

Man kan ligefrem fornemme spændingen i dialogen, når intet rigtigt er givet, når spørgsmålene må give svarene, og børnenes forslag accepteres uden at de af den grund overtager det hele.

Men deres oplevelser er vigtige, og frem for alt appellerer Berit Ohlin til børnenes sanser: smagen, hørelsen, følesansen og synet. Det er fascinerende at iagttage børnene og se, hvor let mange af dem tager tråden op og bygger videre. Det er også interessant at iagttage den naturlige humor og munterhed, der uhæmmet perler frem.

Hvordan slutter forestillingen? En gang imellem ønsker børnene at konstatere, hvad der findes uden bjørnedragten. I så fald ta'r Plys dragten af og viser, hvordan måven og de tykke lår rent teknisk er opbygget. Eller hvordan man tager sminken bort. Det kan næsten blive en lige så fascinerende oplevelse som selve forestillingen. En gang imellem, når hun har helt små børn som tilskuere, tager hun børnene tæt hen til sig, så der ikke opstår nogen skræmmeeffekt. Ellers slutter hun med noget, som kan få børnene til at fantasere videre, måske lege videre eller male videre, den næste dag. Så Plys på den måde ikke bare bliver noget nuværende.

Men det hænder, at Berit Ohlin har på fornemmelsen, at det vil blive oplevet som et alt for stort bedrag at konstatere realistisk, hvordan illusionen forsvinder. I de tilfælde går alle sammen ud gennem hullet i træet, og Plys' identitet forbliver ukendt.

Det fine ved denne »teater-leg« er netop, at Berit i så høj grad intuitivt forstår at fange tilfældighederne og flugten, og at hendes spontane varme kan etablere den nære og direkte kontakt, som er hele ideens grundlag.

Ulla Peterson

Forestillingens titel: *Peter Plys*
Varighed: ca. 50 min.

Spilleplads: Intet særligt men helst et rum med forholdsvis stor gulvflade.

Aldersgruppe mm.: Spilles bedst for grupper på 30-40 børn i alderen 3-10 år — velegnet for børnehaver, skoler og biblioteker.

Pris: 850 kr. + rejseomkostninger.

Omsorgscentret

Abygade 10
8300 Odder
Tlf. (06) 54 16 80
Træffes fredage fra kl. 9-12.
Privat: Inge Krogh, tlf. (06) 54 28 22

Dukketeateraktiviteter i omsorgsarbejdet

I flere år har en gruppe pensionister i omsorgsarbejdet i Odder spillet dukketeater. En anden gruppe har lavet jakeldukker og tøjdyr.

I tidens løb er mange handskedukker bestilt af biblioteker, børnetandklinikker, børnehaver samt dukketeatergrupper.

Et samarbejde mellem børn, unge og ældre er kommet igang med fælles interesse for *jakelteater*.

Ældre har spillet dukketeater for børn.

Unge har spillet dukketeater med dukker lavet af ældre.

Dukketeaterkursus har været afholdt med deltagere fra 15-80 år.

For dem, der kunne have lyst til at gå i gang med dukketeater:

Som noget nyt vil vi forsøge udlån af jakeldukker, — det kan være enkelte dukker — dukker til forestilling, eventuelt kan dukker bestilles til en forestilling.

Vi kan tilbyde:
Handschedukker
Kejserens nye klæder
Jakel og Kasparstykker
Dyredukker til:
Hvordan elefanten fik sin snabel
Tante 1 og tante 2 til Skærmydsler
Konen med Æggene
Vagabond (Storm P. figur)
Fra pensionisternes *dukkeværksted* kan vi tilbyde handschedukker lavet af stof til biblioteker, skoler, børnehaver mv.

Pris for dukker afhænger af udførelse.
Dyredukker fra kr. 20,-.

Ønskes dukker til en bestemt forestilling, kan der forventes ventetid.
Tilbud kan indhentes.

Dukketeaterforestillinger

Vi kan tilbyde dukketeaterforestillinger inden for et begrænset område.

Beskedent honorar + transportudgift til ca. 8 personer.

For tiden nedenstående stykker:

Kasper falder blandt røvere,
et par mindre *Jakelstykker*,
scene fra *Skærmydsler*,
Konen med æggene,
13 øre (Storm P.).

Svalegangen

Rosengade 11
8000 Århus C
Tlf. (06) 12 13 15

Filurens og Svalegangens samproduktion *Klatrestativet* i foråret 78 er helt udsolgt.

OBS: Telefonnummerændring fra ca. 15. april:
Svalegangens administration, hverdage kl. 10-16: (06) 19 19 44.
Svalegangens billettelefon, ma.-fr. kl. 16-20 og lø. kl. 14-17: (06) 12 13 15.

Teaterbutikken

Lokalteater og værksted
Gasværksvej 33 o.g.
1656 København V
Tlf. (01) 22 04 78 (bedst kl. 13-16)

Teaterbutikken ligger 5 min. gang fra Københavns Hovedbanegård. Busserne 10 og 16 går til døren.

Legetøjsbutikken

Emnet for vores nye børnestykke er børns leg med hinanden og deres legetøj, samt forholdet mellem barnets udfoldelsesmuligheder og voksenverdenen.

Stykket handler om legekammeraterne Helle og Gitte og Helles mor, som er enlig mor.

Helle og Gitte leger sammen — nogen gange har de det godt og kan finde på mange ting at lave, andre gange driller de bare hinanden og praler f.eks. med deres legetøj.

En aften, hvor Helle er blevet sendt i seng — efter en konflikt med sin mor ved aftensmåltidet — kommer de til at tale om moderens arbejde, og om hvorfor hun reagerer som hun gør.

Næste dag skal de i byen for at købe en fødselsdagsgave til Gitte, men legetøjsbutikken er tom. Alle børnene skal nu hjælpe med at fylde butikken med legetøj, så er spørgsmålet om der er noget af legetøjet, de vil købe?

Forestillingens form er teater, hvor børnene aktivt inddrages i stykket, gennem lege, danse, sange og fællestegning i form af gulvpuslespil, som børnene får med hjem.

Formen giver mulighed for at bearbejde et dagligt problem.

Alder: 3-7 år.

Varighed: 1 time.

Spilledage: Formiddage tirs., ons. og fre. — eller efter aftale.

Antal tilsk.: Max. 40 børn.

Pris: 480 kr. (12 kroner pr. billet).
Mindre grupper kan ringe og aftale nærmere.

Teaterforløb

Udover de mere traditionelle forestillinger kan Teaterbutikken fra 1. april 1978 også tilbyde *Teaterforløb* af ca. 2 timers varighed om følgende emner: Trafik/bolig, Kammeratskab/drilleri og Natur/dyr.

Teaterforløbene indeholder sange, teater og lege som oplæg til videre bearbejdning af det pågældende emne, som behandles i samarbejde mellem spillerne og børnene gennem mimelege, dramaspil mv.

Forløbet afsluttes med gruppearbejde, hvor spillerne søger at klargøre børnenes erfaringer med de problemer, temaet har givet. Herefter laver hver gruppe et kort stykke som afslutning, som vises for hinanden.

Alder: 7-12 år.

Varighed: ca. 2 timer.

Antal tilsk.: Max. 40 børn.

Pris: 480,- kr. incl. moms.

Byen rødder eller

... Får de første øje på én ...

Under arbejdstitlen »Slambert, altid slambert« er forestillingen blevet til i en kollektiv arbejdsproces med Litten Hansen som instruktør.

Problematikken og selve materialet til stykket er først og fremmest tilvejebragt gennem dramapædagogisk arbejde blandt unge på Vesterbro. Indholdet bygger endvidere på temaet fra en tidligere forestilling *Rundt på gulvet* med de erfaringer, emner og problemstillinger, børnene har draget frem i gruppearbejde, rollespil og under værkstedsarbejdet i Teaterbutikken.

I *Byens rødder* oplever vi tre unge i Vesterbromiljøet og ser deres indbyrdes forhold ændre sig gennem konfrontationer med skolen, klubben, værtshusmiljøet og politiet.

Formen er meget afvekslende og indebærer bl.a. brug af lysbilleder, musik og sang.

Stykket handler om kriminalitet og om de fastlåste roller, vi giver hinanden i skolen, blandt kammeraterne og hos myndighederne. Hvordan og hvorfor får vi rollen som »den barske fyr«, »tøsedrengen« og »den rappe tøs«? Hvilken indflydelse har vi på vores egen rolle og sociale situation? Kan vi krænge rollerne af os?

Formen er delvist medspilsteater.

Alder: Store børn, unge og gamle.

Varighed: 2 timer.

Pris: 12 kr. pr. billet, incl. moms.

Antal tilsk.: Max. 60.

REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT - REPERTOIRENYT

Nyhed! Nyhed! Nyhed!

Ved udsendelsen af dette nummer af Børneteateravisen prøver vi noget nyt, nemlig at vedlægge denne plakat i alle udsendelser til skoler og institutioner:

Nærværende, der er sekretær i Børne-
sammenslutningen, kommenterer
stale mangel på undervisning i bør-
teaterarbejde.

trist, men sandt: Der eksisterer in-
børneteateruddannelse. End ikke
en af den.

er ellers god brug for den. I børne-
brochuren for 76/77 er der 49 børne-
der fælbyder deres forestillinger.
e af dem beskæftiger uddannede
illere. Men de er uddannet til
fle børneteaterarbejde.

id er forskellen
består i to ting.
fleste af børne-
d målrettet teater-
der er rettet til en
ppe børn (som regel
es alder).

rejsprocessen i børne-
get tit kollektiv. Dvs.
ppen, der har ansvaret
ehandlingen af det, hvilk
at skuespillerne skal ku
e stoffet på samme måde
iktøren og forfatteren.
e stilling til, om emnet er
pågældende gruppe, give te
hvordan det skal behandles
modarbejde forfatterens
iktørenis dårlige ideer.

er der mig bekendt ing
dannet til på de tre
illerskoler. Den
er »den« kan ned
lling ud vælges sa
et kan vælges rep
man får.

Initiativer

Det vil være nemmere med en uddannel-
se. Og visse initiativer er da også igang.

I begyndelsen af 1976 nedsatte mini-
steren for kulturelle anliggender et »ar-
bejdsudvalg vedrørende teateruddannel-
sernes».

U
mar
B
ders
spec
dant
tea

første møde d. 8.

t møder jævnligt.

I udvalget »un-

for at etablere

— f.eks. ud-

teruddannelse?

Svaret er nej. Det kræver en spe-
liseret uddannelse.

2. Kan en efteruddannelse af bornet
terskuespillere, omfattende de allen-
nævnte ting, foruden en efterudd-
nelse på de almindelige teaterområ-
kropstræning, stemmetræning, d
matik, integreres i de eksisterende
stitutioners regi?

Svaret er nej. Det rækker kapac-
ten ikke til.

Det betyder dog ikke, at der ikke
komme noget ud af arbejdet i udvalg
n det er ikke muligt under de gi-
ve vilkår at gennemføre dette forslag, der
angår angelsesprobleme

se

e problemer er efter

fordi børneteateren

et af folk uden egen

nelse og stadig for

af »ufaglærte«, er der

en efteruddannelse.

faringer, der er gjort

nelse, hvor vi kan lære

om det at spille teater

og ufatteligt. Det dr

re, om et sted mellem:

nesker, der beskæftiger

et som levebrød. Til en l

bejderne ville nedlæg

are de høje tal

et hvert år (tallet

og så må det

der ingen udd

slags

Sik.

behandling

udvalg kan i

for skoler

vad
dda

en Friis —

— er uddannet i Statens
n hidtil eneste herhjemme, de
i børneteaterarbejde.
har haft en samtale med ham
ig ad.

»for søgte du i sin tid uddannelsen
tens Teaterskole?»

rkeigheden var det nok mere eller
en tilfældighed, selv om det må-
te lyder særlig flatterende. Sagen
rthed den, at jeg på det tidspunkt
gennemgik folkeskolelæreruddan-
på Silkeborg Seminarium, og efter
— som jeg ikke syntes var særlig
bevendt — mente jeg ikke, jeg
gik direkte ud i folkeskolen og un-
Jeg ville derfor lave noget andet
og helst noget der havde med tea-
tere. Jeg havde på seminariet haft
ik som liniefag, hvorunder jeg bå-
le haft dramatik med børn og gen-
st forskellige DATS-kurser for læ-

de
af det rigtige.»

— Søgte du ind på Teaterskolen med
den hensigt at blive instruktør?

»Ja, for det var min mening dengang.
Senere ændrede det sig.»

— Hvorfor det?

»Det var faktisk fordi der sidst på 1.
år, hvor jeg jo fulgte den samme under-
visning som skuespillerleverne, skete
nogle interne konfrontationer på det hold.
Nogle konfrontationer, som jeg ikke be-
høver at komme nærmere ind på, men
som for mit vedkommende var skyld i, at
jeg tog hele teaterskoleuddannelsen, mit
syn på det og mit mål med den op til for-
nyet overvejelse, hvorefter jeg sandt ud-

addede jeg skolerådet sam-
engere redegørelse for m
r. Skolerådet godkendte
jeg måtte bare selv tilrettelæ
men skolerådet bakkede i
ændigt op.»

»I ikke tilbød konsultativ
stand med tilrettelæggelsen?

»Nej, det gjorde jeg ikke. Jeg stod i
tisk helt alene med det, hvilket jo
noget af et problem. Jeg snakkede n
forskellige mennesker om det, bl.a. no
DATS-folk som på det tidspunkt ha-
nogle overvejelser igang om en flere i
meders dramatiklæreruddannelse, n
der var egentlig ikke rigtig nogen,
var i stand til at hjælpe mig.

På 2. år fulgte jeg på grund af min i
status kun krops- og stemmetræning
og ikke i særlig stor udstrækning dra-
undervisningen, som jeg ikke syntes,
havde så stor brug for. I stedet for læ-
jeg en del litteratur derhjemme og fors-
te at udkaste planer for min uddanne-
Jeg underviste lidt i dramatik i borne-
ver og var tekniker på et par forestil-

BØRNE
TEATER
AVISEN

teaterart

Vi opfordrer alle kontaktpersoner, der på de forskellige institutioners vegne modtager Børneteateravisen, om at ophænge plakaten på en så iøjnespringende plads, at så mange mennesker som muligt ikke kan undgå at bemærke, at Børneteateravisen er udkommet — igen!